

10
Pielikums
Iekšlietu ministrijas
2015.gada 11.septembra
rīkojumam Nr. 1-12/R12P

Iekšlietu ministrijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju vidēja termiņa attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam

Apstiprināta
Iekšlietu ministrijas
Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju
padomes sēdē 2015.gada 2. septembrī
(protokols Nr.2)

Rīga 2015

(

(

Satura rādītājs

- 1. INFORMĀCIJA PAR DOKUMENTU..... 4
 - 1.1 Dokumenta nolūks un mērķauditorija4
 - 1.2 Dokumentā izmantotie saīsinājumi un termini.....4
 - 1.3 Pieņemumi un ierobežojumi5
 - 1.4 Dokumenta pārskatīšana un atjaunošana.....5
- 2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS 6
 - 2.1 Latvijas IKT pārvaldības attīstības pamatnostādnes6
 - 2.2 Esošā situācijas kopējais izklāsts IKT pārvaldības nodrošinājumā Iekšlietu ministrijas resora ietvaros7
 - 2.3 Būtiskākās problēmas IKT jomā Iekšlietu ministrijas resora ietvaros.....9
- 3. IKT ATTĪSTĪBAS PRIORITĀRIE VIRZIENI 11
- 4. DARBĪBAS VIRZIENS – IKT PĀRVALDĪBA 14
 - 4.1 IKT stratēģiskās pārvaldības nodrošināšana14
 - 4.2 IKT pakalpojumu pārvaldības nodrošināšana17
- 5. DARBĪBAS VIRZIENS – TEHNISKO RISINĀJUMU UN INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS..... 22
 - 5.1 Centrālās iekārtas.....22
 - 5.2 Gala iekārtas25
 - 5.3 Tīkli.....30
- 6. DARBĪBAS VIRZIENS – INFORMĀCIJAS SISTĒMU NODROŠINĀJUMS35
 - 6.1 Biznesa darbības koplietošanas informācijas sistēmu nodrošinājums35
 - 6.2 Atbalsta koplietošanas informācijas sistēmu nodrošinājums39
 - 6.3 Biznesa darbības informācijas sistēmu nodrošinājums43
- 7. DARBĪBAS VIRZIENS – SADARBĪBA VALSTISKĀ MĒROGĀ 46
 - 7.1 Esošās situācijas apraksts46
 - 7.2 Darbības virziena mērķi51
 - 7.3 Darbības rezultāti.....52
 - 7.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai52

8. DARBĪBAS VIRZIENS – INFORMĀCIJAS UN INFORMĀCIJAS SISTĒMU DROŠĪBAS PĀRVALDĪBA.....	53
8.1 Esošās situācijas apraksts.....	53
8.2 Darbības virziena mērķi.....	56
8.3 Darbības rezultāti.....	56
8.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai.....	57
9. DARBĪBAS VIRZIENS – CILVĒKRESURSU KVALIFIKĀCIJA UN MOBILITĀTE.....	58
9.1 Esošās situācijas apraksts.....	58
9.2 Darbības virziena mērķi.....	61
9.3 Darbības rezultāti.....	61
9.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai.....	62
9.5 Iesaistītās iestādes.....	63
10. FINANSĒJUMA PIESAISTES IESPĒJAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAI.....	63

1. Informācija par dokumentu

1.1 Dokumenta nolūks un mērķauditorija

Dokumenta nolūks ir definēt Iekšlietu ministrijas resora ietvaros veicamos galvenos attīstības virzienus informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā un noteikt to izpildei veicamos pasākumus, lai nodrošinātu iespējami pilnvērtīgākā atbalsta sniegšanu resora īstenoto funkciju izpildē.

Dokumenta mērķauditorija ir:

- Iekšlietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu augstākās vadības personas;
- Resora darbinieki, kuri ir iesaistīti informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības jautājumu nodrošināšanā.

1.2 Dokumentā izmantotie saīsinājumi un termini

Dokumentā izmantotie saīsinājumi un termini, kā arī to skaidrojums ir sniegti tabulā 1.

Tabula 1. Dokumentā izmantotie saīsinājumi un termini

Saīsinājums / termins	Nozīme
DB	Datubāze
ERAF	Eiropas reģionālās attīstības fonds
IeM	Iekšlietu ministrija
IeM IC	Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs
IIIS	Integrētā iekšlietu informācijas sistēma
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
ITIL	Information Technology Infrastructure Library – Labas prakses vadlīnijas IKT procesu vadībā
IPS/IDS	Intrusion prevention system / Intrusion detection system - iekšējā tīkla aizsardzības risinājums uzbrukumu identifikācijai un novēršanai
IS	Informācijas sistēma
KEIS	Kriminālpolicijas elektroniskā informācijas sistēma
KRASS	Kriminālprocesa informācijas sistēma
MK	Ministru kabinets

Saisinājums / termins	Nozīme
NKIM	Nacionālais kriminālizlūkošanas modelis
NVA	Nodrošinājuma valsts aģentūra
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
SLA	Service Level Agreement – IKT pakalpojuma sniegšanas nodrošinājuma līmeņa līgums
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VP	Valsts policija
VPN	Virtuālais privātais tīkls (no angļu val. virtual private network)
VRS	Valsts robežsardze
VSC	Iekšlietu ministrijas veselības un sporta centrs
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

1.3 Pieņēmumi un ierobežojumi

Dokuments ir sagatavots, pamatojoties uz šādiem nosacījumiem, pieņēmumiem un ierobežojumiem:

- Dokuments ir izstrādāts IeM IC vadītās darba grupas ietvaros, kurā piedalījās visu IeM resora iestāžu nozīmēti darbinieki, pārstāvot attiecīgās iestādes viedokli.
- Dokumentā nav apskatīti IKT pārvaldības jautājumi un infrastruktūras elementi, kas ir attiecināmi uz valsts noslēpumu saturošas informācijas apstrādi, kā arī specifiskajiem IKT risinājumiem, kuri tiek izmantoti noteiktu iestāžu ietvaros un kuru attīstībai veicamie pasākumi ir definēti citos plānošanas dokumentos.

1.4 Dokumenta pārskatīšana un atjaunošana

Dokumenta aktualitātes nodrošināšanai tā pārskatīšana un aktualizācija ir veicama gadījumos, kad mainās IeM resora kopējās attīstības nosacījumi, vai citi būtiski apstākļi, kuri ietekmē IKT attīstībai noteiktos nosacījumus vai prioritāros virzienus.

2. Esošās situācijas izvērtējums

2.1 Latvijas IKT pārvaldības attīstības pamatnostādnes

Latvijas IKT pārvaldības attīstības pamatnostādnes ir noteiktas šādos politikas plānošanas dokumentos:

- Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam. Ministru kabineta 2013.gada 14.oktobra rīkojums Nr. 468.
- Konceptija par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi. Ministru kabineta 2013.gada 19.februāra rīkojums Nr. 58. ar grozījumiem 2015.gada 10. janvārī.
- Konceptija “Valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības organizatoriskais modelis”. Ministru kabineta 2013.gada 19.februāra rīkojums Nr. 57.
- Informatīvais ziņojums par publiskās pārvaldes informācijas sistēmu konceptuālo arhitektūru (Ministru kabineta sēdes protokols Nr.69 Rīgā 2014.gada 9.decembrī).

Attiecīgajos dokumentos ietverti nosacījumi virza IKT attīstību uz iespējami standartizētas un publiskās pārvaldes ietvaros centralizētas vides izveidi ar mērķi samazināt nepieciešamos administratīvos resursus IKT pārvaldībai. Vienlaikus attiecīgie pamatnosacījumi ir vērsti uz IKT pakalpojumu saņēmējiem viegli izprotamas un sasniedzamas vides radīšanu, kas sekmē IKT piedāvāto risinājumu izmantošanu funkciju izpildes nodrošināšanā.

Kā galvenie elektroniskās pārvaldes attīstības pamatprincipi, atbilstoši kuriem ir veikta arī IeM resora IKT attīstības stratēģijas izstrāde, ir:

- “Publiskās pārvaldes dati tautsaimniecības izaugsmei”, kas paredz konsekventu datu atkal izmantojamības un atvērto datu pieejas īstenošanu, veidojot un attīstot valsts IS;
- “Racionāla IKT pārvaldība”, kas paredz valsts IKT pārvaldības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanu, ieviešot daļēji centralizētu IKT pārvaldības modeli, veidojot atkārtoti izmantojamus (koplietošanas) un atkal izmantojamus IKT risinājumus, konsolidējot IKT kompetenci un nodrošinot koplietošanas IKT pakalpojumus iestādēm u.c.;
- “Efektīvi darbības procesi”, kas paredz IKT investīciju sasaisti ar funkciju un procesu pilnveidojumiem, iestāžu darbības procesu (t.sk. starpresoru un starpiestāžu) sistemātisku pilnveidošanu, izmantojot IKT iespējas, e-pakalpojumu un e-saziņas ar klientiem attīstību, sadarbību un koordināciju starp iestādēm u.c.;
- “E-pārvaldes kvalitāte”, kas paredz e-pakalpojumu lietojamības un pieejamības uzlabošanu, informācijas drošības nodrošināšanu u.c.

Valstiska mēroga IKT attīstības dokumenti kopējā redzējuma līmenī jau šobrīd ir definējuši vairākus tālākās attīstības pasākumus, kuru realizācijā būtiska loma ir atvēlēta IeM resora iestādēm un kuru īstenošanas nepieciešamība ir ņemta vērā izstrādājot šo stratēģiju. Kā šobrīd būtiskākie IKT valstiskās attīstības pasākumi ir identificējami:

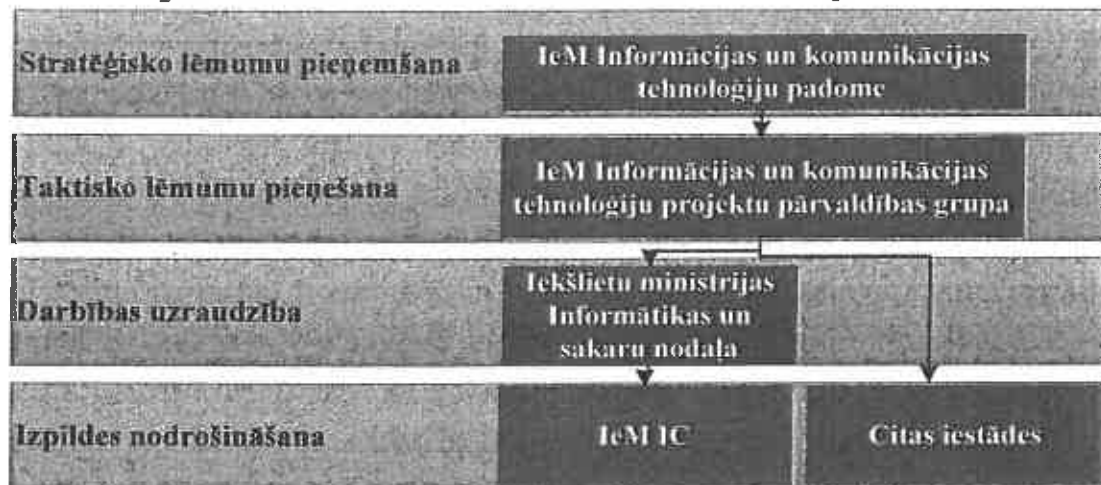
- Oficiālās e-adrešes ieviešana;
- Vienota kontaktu centra platforma operatīvo dienestu darba atbalstam un publisko pakalpojumu piegādei;
- E-identitātes un e-paraksta risinājumu attīstība;
- IKT drošības platformas izveide;
- Loģiski vienota publiskās pārvaldes datu centra izveide;
- E-lieta: izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide.

2.2 Esošā situācijas kopējais izklāsts IKT pārvaldības nodrošinājumā Iekšlietu () ministrijas resora ietvaros

IKT resursu un risinājumu pieejamības nozīme IeM resorā ietilpstošo iestāžu darbības nodrošināšanā nav apšaubāma un tās loma pēdējo gadu laikā ir būtiski pieaugusi.

Lai nodrošinātu iespējami racionālāko pieejamo finanšu un cilvēku resursu pārvaldību, IeM ir veikusi pasākumus IKT pārvaldības centralizācijai, IKT kopējo pārvaldību uzticot IeM IC. Vienlaikus atsevišķās iestādēs, piemēram, PMLP, VRS ir saglabātas IKT biznesa vadības struktūrvienības, kuras primāri pārvalda un plāno nepieciešamos attīstības pasākumus attiecībā uz konkrētām informācijas sistēmām. Centralizācijas rezultātā ir veikti pasākumi IKT pārvaldības modeļa izveidei, kas paredz hierarhiskas struktūras izveidi attiecībā uz IKT pārvaldības nodrošināšanu. Kopējos stratēģiskās attīstības jautājumus izskata un lēmumus pieņem IeM () Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju padome, savukārt IKT projektu vai pasākumu realizācijas nodrošināšanas jautājumi tiek izskatīti IeM Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projektu pārvaldības grupā (*skat. att. Nr.1.*).

IKT pārvaldības struktūras shematiskais attēlojums

Attēls Nr.1

Centralizācijas rezultātā IKT pārvaldības ietvaros ir izveidota vienota IKT resursu lietotāju atbalsta nodrošināšanas platforma – palīdzības dienests, kā arī, veikta jau lielākā daļa no pasākumiem centrālo tehnisko resursu un gala iekārtu pārvaldības apvienošanai. Esošajā situācijā ir identificējami atsevišķi gadījumi, kad noteiktu tehnisko resursu pārvaldība vēl atrodas konkrētu iestāžu pārziņā, bet to apjoms ir neliels. Atbilstoši veiktajiem pasākumiem attiecībā uz tehnisko resursu centralizāciju ir uzsākts darbs pie noteiktu tehnisko risinājumu, piemēram, e-pasta sistēmu, serveru virtualizācijas u.c. darbības apvienošanas vai iespējamo atšķirīgo platformu samazināšanas līdz iespējami mazākajam apjomam. Ir ieviesta kopīga tehnisko resursu attīstības plānošana, ko veic un realizē IeM IC.

Informācijas sistēmu pārvaldības un attīstības nodrošinājuma vadībai IeM resora ietvaros tiek piemērotas vairākas pieejas:

- informācijas sistēmām ar konkrēti izdalāmu biznesa piederību noteiktai iestādē, attiecīgā iestāde veic attiecīgo izpildi
- informācijas sistēmām ar biznesa funkcionalitāti, kura aptver atbalstu vairākām iestādēm vai pārresoru līmenī, attiecīgos pienākumus primāri īsteno IeM IC.

Cilvēkresursu pārvaldības ietvaros vēl pilnībā nav noslēgts process attiecībā uz to funkcionālās piederības pārkārtojumiem pēc noteiktu cilvēkresursu pārņemšanas no konkrētām iestādēm uz IeM IC. Tā rezultātā IeM IC struktūrā pastāv struktūrvienības, kuras apvieno cilvēkresursus ar dažādām kompetencēm, balstoties uz to vēsturiskās piederības principu noteiktai iestādei.

2.3 Būtiskākās problēmas IKT jomā Iekšlietu ministrijas resora ietvaros

IKT straujā attīstība, kā arī centralizācija jau šobrīd nodrošina ievērojamu funkciju izpildes atbalsta pieaugumu, vienlaikus līdzī nesot arī noteiktas problēmas un nepilnības, kuru risināšana būtu veicama vidējā termiņā. Tālāk izklāstītā problemātika tiešā veidā ir attiecināma arī uz klasificēto IKT resursu pārvaldību, kuru izvērtējums šī dokumenta ietvaros nav veikts, ņemot vērā šāda rakstura informācijai piemērojamos aizsardzības pasākumus. Līdz ar to tālākā IeM resora IKT attīstības pasākumu plānošanas ietvarā, sagatavojot veicamo pasākumu plānus, ir jāparedz atsevišķa plāna izstrāde attiecībā uz klasificēto resursu attīstību, kura balstās uz šajā dokumentā izklāstītajiem principiem un tiek papildināta ar tiem specifiskajiem nosacījumiem, kuri skar tikai klasificētos resursus.

Kā būtiskākās no šobrīd pastāvošajām problēmām ir minamas:

2.3.1 Pakalpojuma dienesta sniegto pakalpojumu kvalitāte

Izveidotā centralizētā palīdzības dienesta platforma un tās darbībā izmantotās procedūras ir ļāvušas vienādot pakalpojumu sniegšanā izmantoto pieeju, kā arī devušas iespēju noslēgt servisa līmeņa līgumus starp IeM IC un iestādēm par to IKT risinājumu uzturēšanu. Vienlaikus ir konstatējams, ka esošais palīdzības dienesta cilvēkresursu apjoms un pieteikto incidentu kritiskuma pārvaldības novērtējumā pielietotā pieeja nav atbilstoša IeM IC uzņemto saistību izpildei, kā rezultātā pieteikto incidentu novēršanas faktiskā izpilde ir lēnāka nekā noslēgtajos līgumos noteiktie nosacījumi. Šobrīd izmantotā pieeja arī nenodrošina skaidru incidentu prioritāšu pārvaldību, kas būtu balstīta uz iestāžu biznesa darbības nepārtrauktības nosacījumiem un to kritiskumu izvērtējumu.

2.3.2 Vienotas projektu tehniskās realizācijas nenodrošināšana

Lai arī IeM resora IKT pārvaldībā ir izveidotas noteiktas organizatoriskās struktūras, kuras pieņem lēmumus attiecībā uz stratēģiskās attīstības veikšanu, kā arī noteiktu projektu realizāciju, esošā prakse liecina, ka iestāžu īstenoto projektu realizācijas ietvars savstarpēji ir ļoti atšķirīgs gan no to organizatoriskās, gan tehniskās izpildes aspekta. Šādas situācijas rada būtisku apgrūtinājumu attiecībā uz ieviesto risinājumu tālāko uzturēšanu, jo attiecīgie risinājumi ir grūti salāgojami ar jau esošajiem risinājumiem, risinājumu uzturēšanas izmaksas ir būtiski lielākas nekā pieejamais finansējums u.tml.

2.3.3 Gala iekārtu tehniskais nodrošinājums

Gala iekārtu (datoru) vidējais vecums resora ietvaros atbilstoši aktuālajiem grāmatvedības uzskaites datiem šobrīd ir 6,2 gadi jeb 74 mēneši, kas būtiski atpaliek no nozares vidējās prakses attiecībā uz datortehnikas iekārtu nomaiņas vidējo

ilgumu – 43 mēneši¹. Vienlaikus gala iekārtu nodrošinājumā ir novērojamas atšķirības attiecībā uz pieejamo programmatūras nodrošinājumu, t.sk., biroja programmas jomā, kas rada sarežģījumus attiecībā uz dokumentu apstrādes veikšanu.

2.3.4 Interneta tīkla nodrošinājums

Esošajā situācijā stabila interneta saziņa ir nodrošināta iestāžu centrālajos birojos, kuri primāri ir izvietoti Rīgā un tās reģionā. Citos Latvijas reģionos esošajos interneta pieslēgumu punktos pieejamās datu apmaiņas jaudas ir nepietiekamas pilnvērtīgas datu apmaiņas nodrošināšanai un aizsardzībai. No kopumā 284 pieslēgumu vietām 199 esošās pieslēguma vietās ātrums nepārsniedz 2 Mb/s. Tā rezultātā noteiktās situācijās jau šobrīd nav iespējams nodrošināt attiecīgajās pieslēgumu vietās izvietotajiem darbiniekiem pilnvērtīgas iespējas izmantot visus pieejamos informācijas sistēmu resursus. Interneta tīkla pārvaldības nodrošināšanas ietvaros ir identificējas arī nepilnības attiecībā uz interneta tīkla vadības iekārtu nodrošinājumu, kā rezultātā saziņas kanāli starp reģionālajām pieslēgumu vietām un centrālajiem birojiem netiek šifrēti, radot papildus apdraudējumus attiecībā uz pārsūtāmās informācijas aizsardzības nodrošināšanu.

2.3.5 Vienota drošības pārvaldība

Mobilo iekārtu sniegto iespēju pieaugums pēdējo gadu laikā ir pavēris jaunas iespējas attiecībā uz datu apmaiņas operativitāti. Vienlaikus, lai nodrošinātu šo iespēju izmantošanu, ir nepieciešams realizēt pasākumus attiecīgo datu aizsardzībai. Būtiskus drošības apdraudējumus rada arvien izplatītākā prakse darbiniekiem savu darba pienākumu izpildei izmantot personīgās iekārtas. Izmantojot attiecīgās iekārtas, ļoti bieži cilvēkiem tiek dota iespēja piekļūt darbam paredzētajai un aizsargājamajai informācijai, tai pašā laikā neuzliekot par pienākumu sekot līdzi nepieciešamajiem drošības pasākumiem, kuri ir ievērojami darbā ar konkrētajām iekārtām.

Esošajā situācijā IeM resora ietvaros nav ieviests vienots risinājums, ar kura palīdzību tiktu nodrošināta vienota mobilo un personīgo iekārtu pārvaldība un vadība, atbilstoši definētiem drošības nosacījumiem, tādā veidā radot situācijas, kad aizsargājama informācija tiek apstrādāta ārpus drošas infrastruktūras.

2.3.6 Centrālās dokumentu vadības (lietvedības) sistēmas darbība

IeM resora iestāžu ietvaros dokumentu reģistrācijai un aprītei tiek izmantots risinājums DocsVision, kura esošās funkcionālās iespējas un veikspēja ir nepietiekama, lai veiksmīgi nodrošinātu elektronisku dokumentu aprīti katras

¹ <http://www.itconsultingnj.com/pc-replacement-cycle-is-it-time-for-a-new-computer>

iestādes ietvaros un resorā kopumā. Attiecīgā risinājuma funkcionālais nodrošinājums ir nepietiekams arī attiecībā uz pilnvērtīga elektroniskā paraksta izmantošanas iespēju nodrošināšanu, kavējot elektronisko dokumentu aprites attīstību.

2.3.7 Vājstrāvas tīklu pārvaldība

Vājstrāvas tīklu (videonovērošana, ugunsdrošības sistēmas, apsardzes sistēmas, telpu piekļuves sistēmas) pārvaldība esošajā situācijā nav pilnībā centralizēta, to pārvaldību veicot katrai iestādei atsevišķi. Šāda pieeja, pretstatā centralizācijas izmantošanai citās IKT jomās, rada potenciālās problēmu situācijas attiecībā uz savstarpējās atbildības noteikšanu. Vienlaikus šādas pieejas izmantošana nesekmē iespēju vienādot pieeju un tehniskos risinājumus, kas atvieglotu to ikdienas pārvaldību, sekmētu iespēju ietaupīt finanšu resursus, kā arī atvieglotu attiecīgo risinājumu izmantošanas iespējas visa resora ietvaros.

3. IKT attīstības prioritārie virzieni

3.1 IKT vidēja termiņa attīstības stratēģijas mērķis ir nodrošināt mūsdienu tehniskajām un tehnoloģiskajām prasībām atbilstošu IKT risinājumu pieejamību IeM resora iestādēm, kas sekmē un atbalsta to funkciju izpildes uzlabošanai izvirzīto veicamo uzdevumu un sasniedzamos rezultātu izpildi.

IKT attīstības stratēģijas īstenošanai ir noteikti šādi pamata sasniedzamie nosacījumi:

3.1.1 Ātra un pilnīga elektroniskas informācijas pieejamība IeM resora darbiniekiem, neatkarīgi no to atrašanās vietas, nodrošinot šo darbinieku mobilitāti.

3.1.2 Droša elektroniskas informācijas apstrāde visos tās posmos un darbībās.

3.1.3 Vienādota un standartizēta IKT resursu pārvaldības nodrošināšana.

3.1.4 Iestāžu darbības funkciju izpildes nodrošināšanai atbilstoša IKT atbalsta pieejamība.

3.2 Lai nodrošinātu šo nosacījumu izpildi, sekmētu valsts IKT kopējās attīstības pamatnostādnēs definēto mērķu sasniegšanu, kā arī nodrošinātu IeM resora vienmērīgu IKT izaugsmi tās attīstībai ir definēti vairāki prioritārie virzieni, kas aptver pilnīgu IKT pārvaldības nodrošinājumu.

Nr.p.k.	Prioritārais virziens	Virziena pamata mērķi
1)	IKT pārvaldība	<ul style="list-style-type: none"> - Centralizēta projektu vadības biroja izveide un darbības principu definēšana un to realizācija - Vienotas tehniskās platformas izveide IeM resora IKT projektu vadības un IS tālākās attīstības plānošanas nodrošināšanai - IKT pakalpojumu pārvaldībā izmantotās pieejas nomaiņa, balstot to uz darbības nepārtrauktības prasībām - IKT pakalpojumu pārvaldības procesu papildināšana - IKT pakalpojumu nodrošinājuma novērtēšanas sistēmas ieviešana
2)	Tehnisko risinājumu un infrastruktūras nodrošinājums	<ul style="list-style-type: none"> - Centrālo tehnisko iekārtu infrastruktūras risinājumu vienādošana un standartizācija - Vienotas centrālās un gala iekārtu infrastruktūras (mākoņskaitļošanas) risinājumu ieviešana - Gala iekārtu nomaiņas vidējā termiņa samazināšana - Gala iekārtu tehniskā nodrošinājuma standartizācija attiecībā uz iekārtām un programmatūras nodrošinājumu - Mobilo iekārtu pieejas nodrošinājuma attīstība - Droša un stabila interneta datu pārraides tīkla izveide visā Latvijas teritorijā - Vājstrāvas tīklu pārvaldības centralizācija - Radio sakaru tīkla izmantošanas iespēju paplašināšana

Nr.p.k.	Prioritārais virziens	Virziena pamata mērķi
3)	Informācijas sistēmu nodrošinājums	<ul style="list-style-type: none"> - Mobilo datu pārraides kapacitātes uzlabošana - Zvanu un resursu vadības centru „110 un „112” attīstīšana un uzlabošana - Ģeotelpisko datu telpas centralizācija resora ietvaros - Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas tehniskā risinājuma pārstrāde - Esošās dokumentu vadības sistēmas nomaina uz funkcionalitātes uz veikspējas ziņā atbilstošu sistēmu - Vienotas iestāžu rīcībā esošo materiālo resursu uzskaites sistēmas veidošana - IeM resora vienotā autentifikācijas risinājuma pielietojuma paplašināšana - Vienotas darbības plānošanas un veikšanas uzskaites un uzraudzības sistēmas veidošana - Atsevišķu biznesa darbības informācijas sistēmu attīstīšana, atbilstoši katras iestādes definētajām biznesa prasībām
4)	Sadarbība valstiskā mērogā	<ul style="list-style-type: none"> - Vienotas kriminālizmeklēšanas informācijas uzkrāšanas un apmaiņas vides (informācija sistēmas) izstrāde un ieviešana darbībā - Kriminālprocesa, administratīvo pārkāpumu procesa, administratīvā procesa un civiltiesiskā procesa norises nodrošināšanas elektronizācija īstenojot ERAF prioritāro attīstības virzienu – projektu programmu “E-lieta izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide” - Oficiālās e-adreses tehniskā risinājuma izmantošana IeM resora sniegto pakalpojumu nodrošināšanā - Vienotās publiskā sektora datu tehnikās arhitektūras principu ievērošana un līdzdalība to definēšanā, kā arī dalības nodrošināšana valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centru tīkla izveidē - Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija, īstenojot ERAF prioritāro attīstības virzienu – projektu programmu „Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija”
5)	Informācijas un informācijas	<ul style="list-style-type: none"> - Vienotas un drošas iekšējā tīkla infrastruktūras izveides nodrošināšana

Nr.p.k.	Prioritārais virziens	Virziena pamata mērķi
	sistēmu drošības pārvaldība	- Atsevišķa nodalīta tīkla izveides iespēju apzināšana klasificētās informācijas apmaiņai
6)	Cilvēkresursu kvalifikācija un mobilitāte	<ul style="list-style-type: none"> - Vienotas elektroniskās apmācību vides izveide resora ietvaros esošajās mācību iestādēs - Resora biznesa informācijas sistēmu apmācību vižu izveide un pieejamības nodrošināšana mācību iestādēs - Resora darbinieku tālākizglītības un sadarbības pasākumu organizēšana, izmantojot IKT risinājumus - IeM IC iekšējās IS izstrādes kapacitātes attīstība kritisko risinājumu uzturēšanas un attīstības nodrošināšanai

4. Darbības virziens – IKT pārvaldība

4.1 IKT stratēģiskās pārvaldības nodrošināšana

4.1.1 Esošās situācijas apraksts

Atbilstoši jau dokumenta 2.2. sadaļā izklāstītajam, IeM resora ietvaros ir veikti pasākumi IKT pārvaldības nodrošinājuma augstākā līmeņa struktūras izveidei un tās ieviešanai praktiskajā darbībā. Attiecīgās struktūras izveide, kas balstās uz noteiktu organizatorisko veidojumu – IKT padomes un IKT projektu pārvaldības grupu darbību, ir ļāvusi augstākā līmenī sakārtot noteiktu stratēģisko lēmumu pieņemšanu. Attiecīgās pārvaldības struktūras darbības principi šobrīd definēti arī IeM resora iekšējos normatīvajos aktos, attiecīgi Iekšlietu ministrijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju padomes nolikums un Iekšlietu ministrijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projektu pārvaldības grupas nolikums. Tāpat IeM resora ietvaros ir apstiprināti arī iekšējie noteikumi par IeM resora IKT pārvaldības nodrošināšanu - 15.04.2015. IeM Not. Nr.1-10/16 „Iekšlietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības noteikumi”.

Vienlaikus, neskatoties uz attiecīgās organizatoriskās struktūras darbību, kopējā IKT stratēģiskās vadības līmenī arvien saglabājas vairākas būtiskas problēmas un izaicinājumi:

4.1.1.1 Atsevišķi organizētu IKT pasākumu vienotas pārvaldības neveikšana
Lai arī centralizācijas rezultātā ir gūti būtiski panākumi IKT attīstības pasākumu vienādošanai, arvien pastāv gadījumi, kad noteiktu projektu vai ikdienas IKT uzturēšanas pasākumu ietvaros tiek veiktas darbības, kuru izpilde nesakrīt ar kopējiem IeM resora IKT pārvaldības pamatprincipiem un nosacījumiem. Attiecīgās darbības vairumā gadījumu ir saistītas ar noteiktu tehnisko risinājumu iegādi, kas ir pretrunā vai nepakļaujas kopējiem noteiktiem standartiem. Tā rezultātā to tālākās uzturēšanas ietvaros ir nepieciešams piemērot izņēmumus un meklēt iespējamus risinājumus to pārvaldībai, piemēram, biroja tehnikas iekārtu iegāde, kuru tālākās izmantošanas nodrošināšanai nepieciešamo izejmateriālu izmaksas ir būtiski augstākas nekā vidēji IeM resora ietvaros noteiktais un prasa papildus finansējuma piesaistes nepieciešamību.

4.1.1.2 Centralizētas projektu ieviešanas ikdienas pārvaldības neesamība
Atsevišķu projektu īstenošanas pārvaldība gan esošajā situācijā, gan nākotnē ir uzticama konkrētām iestādēm, ņemot vērā to biznesa zināšanas attiecīgajos jautājumos, kas ir kritiskākais nosacījums sekmīgai projekta ieviešanai. Tai pašā laikā, ņemot vērā, ka dažādu projektu īstenošana tiek veikta paralēli, kā arī to, ka IKT pārvaldības tālākais nodrošinājums tiek organizēts centralizētā veidā, ir kritiski paredzēt veidu, kādā nepārtraukti vienotā veidā tiek uzraudzīta to ieviešana. Esošajā situācijā nav izveidots mehānisms, kas nodrošinātu nepārtrauktu, vienotu resora ietvaros realizēto projektu uzraudzību un izpildes kontroli ar mērķi novērst riskus, kas var rasties dēļ atsevišķu projektu savstarpējās sadarbības problēmām, atšķirīgu tehnisko risinājumu izmantošanas vai funkcionālo nesaderību rezultātā. Vienlaikus bieži sastopama problemātika ir projektu realizācijas termiņu nobīdes, kuras rodas dažādu iemeslu dēļ, t.sk., administratīvās vadības kapacitātes nepietiekamības rezultātā. Attiecīgo risku iestāšanās tālākā attiecīgo risinājumu pārvaldības nodrošināšanā tipiski prasa papildus resursus to uzturēšanai, kā arī rada nepieciešamību veikt noteiktus koriģējošos vai pārveides pasākumus risinājumu salāgošanai. Tāpat attiecīgās situācijas nereti rada noteiktus tehniskos apgrūtinājumus konkrēto risinājumu ieviešanā, jo tie nav saderīgi ar kopējo pieejamo tehnisko risinājumu platformu.

Esošajā situācijā noteiktas funkcijas projektu vadības nodrošināšanai īsteno IKT projektu pārvaldības grupa, bet šīs darbības lielākoties tiek izpildītas tikai projekta uzsākšanas un noslēgšanas posmos, neveicot nepieciešamos ikdienas uzraudzības pasākumus pašā projekta norises laikā, kura ietvaros nereti tiek pieņemti dažādi lēmumi par noteiktu risinājumu ieviešanu.

Attiecīgā problemātika jo īpaši izteikti ir identificējama gadījumos, kad tiek nodrošināta liela mēroga pārresoru projektu ieviešana, kurā IeM ir atvēlēta vadošā

loma, kuras izpildes nodrošināšanai ir nepieciešams organizēt visu iesaistīto pušu savstarpējo sadarbību un saskaņotu rīcību.

4.1.2 Darbības virziena mērķi

IKT stratēģiskās vadības tālākās attīstības mērķi ir:

4.1.2.1 Centralizēta projektu vadības biroja izveide un darbības principu definēšana un to realizācija

4.1.2.2 Vienotas tehniskās platformas izveide IeM resora IKT projektu vadības un IS tālākās attīstības plānošanas nodrošināšanai

4.1.2.3 IKT resursu iegādes tālākās centralizācijas nodrošināšana

4.1.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
IeM resora ietvaros īstenoto projektu skaits (no kopējā realizētā), attiecībā uz kuriem tiek veikta centralizēta ikdienas pārvaldība.	30%	45%	60%	75%	90%
IKT projektu skaits, kuri tiek īstenoti atbilstoši sākotnēji noteiktajam termiņam	50%	55%	60%	65%	70%

4.1.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

4.1.4.1 Centralizētas projektu pārvaldības organizatoriskās struktūras (projektu vadības biroja) ieviešanas plāna izstrāde, nosakot tās piederību, pieejamo cilvēkresursu apjomu, sadarbību ar citām IKT stratēģiskās vadības struktūrām un IeM resora iestādēm, kā arī galvenos darbības principus un sasniedzamos mērķus. Attiecīgai organizatoriskajai struktūrai būtu jānodrošina šādu pamata uzdevumu realizācija:

- Projektu vadības metodiskās vadības nodrošināšana;
- Administratīvā atbalsta sniegšana projektu vadības nodrošināšanā, jo īpaši gadījumos, kad tie tiek veikti izmantojot noteiktu ārējo finansējuma sniedzēju atbalstu;
- IeM resorā īstenoto projektu savstarpējās koordinācijas un atkarību, plānošana, izpildes uzraudzība un risku pārvaldība;
- Sadarbības koordinācija starp projektos iesaistītajām iestādēm.

4.1.4.2 Projektu pārvaldības centralizētas organizācijas ieviešana veicot nepieciešamo organizatorisko procesu pārveidi un pilnveidošanu.

4.1.4.3 IeM iekšējās organizatoriskās kapacitātes stiprināšana IKT pārvaldības jautājumu risināšanai un vadībai.

4.1.4.4 Vienotas projektu vadības tehniskās platformas ieviešanas vai izstrādes izvērtējuma veikšana, apzinot IeM biznesa prasības attiecībā uz šādu risinājumu un veicot piemērotākā risinājuma ieviešanas varianta noteikšanu.

4.1.4.5 Vienotas projektu vadības tehniskās platformas ieviešana darbībā un tās izmantošanas uzsākšana no visu iestāžu puses.

4.1.4.6 IKT tehnisko resursu iegādes pamatprincipu definēšana, paredzot, ka resursu iegādes tiek veiktas centralizētā veidā, cik tālu tas ir iespējams ņemot vērā iespējamās ārējos saistītos apstākļus.

	Vadošā iestāde	Sadarbības iestādes						
Iesaistītās iestādes	IeM IC	IEM	VRS	VUGD	VSC	NVA	VP	PMLP

4.2 IKT pakalpojumu pārvaldības nodrošināšana

4.2.1 Esošās situācijas apraksts

IKT pārvaldības nodrošinājuma ietvaros ir veikta IeM resora IKT resursu, kā arī to uzturēšanas un pakalpojumu pārvaldības centralizācija, šos pienākumus pilnībā nododot IeM IC.

IKT ikdienas pārvaldības nodrošināšanai IeM IC ir izveidots pakalpojumu dienests, kas veic incidentu pieteikumu saņemšanu no iestādēm, to apstrādi un nepieciešamo darbību veikšanu, atbilstoši definētām un vienotām procedūrām. Incidentu reģistrēšanai un apstrādei tiek izmantota vienota tehniskā platforma Axios Assyst. Pakalpojuma dienesta darbības nodrošināšanas struktūras izveidei un metodoloģijas ieviešanai IeM IC ir realizējis ITIL metodoloģijas ieviešanas projektu, kura ietvaros, cita starpā, ir veikti pasākumi nepieciešamo procedūru izstrādei, kā arī IeM IC sniedzamo pakalpojumu kataloga sagatavošanai.

Pakalpojumu sniegšanas pārvaldības nosacījumu definēšana starp pakalpojumu sniedzēju – IeM IC un pakalpojumu saņēmēju – citām IeM iestādēm tiek veikta noslēdzot SLA (no angļu val. Service level agreement) līgumus, kuri definē IeM IC sniedzamos pakalpojumu, kā arī to izpildes kritērijus, piemēram, reakcijas laiku uz saņemtajiem pieteikumiem, pieteikumu klasifikācijas nosacījumus. Vienlaikus

attiecīgie līgumi tiek noslēgti uz konkrētu laika periodu un šobrīd veidojas situācijas, kurā ne visi iepriekš noslēgtie līgumi ir aktīvi.

Atbilstoši apkopotajai informācijai pakalpojuma dienests 2014. gada laikā saņēma 54809 pieteikumus jeb vidēji ~ 228 pieteikumus darba dienā (2015. gada pirmajā ceturksnī kopumā saņemti 14375 pieteikumi jeb ~239 pieteikumi darba dienā)

Lai nodrošinātu uzņemto saistību izpildi attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, IeM IC pakalpojumu dienestā ir nodrošināta tā darbības pieejamība režīmā 24x7, t.i., viens operators pieteikumu saņemšanai ir pieejams jebkurā diennakts laikā.

Vienlaikus IKT pakalpojumu pārvaldības nodrošinājumā pēc attiecīgā risinājuma centralizētas ieviešanas ir identificējas šādas būtiskākās problēmas:

4.2.1.1 IKT atbalsta nodrošinājuma pieejamības nesalāgošana ar biznesa darbības nepārtrauktības prasībām

Esošā IKT pakalpojumu sniegšanas pieeja attiecībā uz pakalpojuma izpildes līmeni pamatā tiek balstīta uz konkrētu tehnisko vienību apkalpošanu, kuras laika gaitā var mainīt savu atrašanās vietu, vienlaikus zaudējot savu kritiskumu. Līdz ar to izmantotā pieeja, ka pakalpojuma sniegšanas kritiskums tiek vērtēts izejot no tehnikas vienības, par kuru tas ir pieteikts, praktiskā darbībā nenodrošina sagaidāmā pakalpojuma līmeni.

Vienlaikus esošie IeM IC sniedzamo pakalpojumu apraksti ne vienmēr nodrošina vienotas izpratnes veidošanos par to būtību, kas rada savstarpējās nesaprašanās starp pakalpojuma saņēmēju un sniedzēju vai noteiktais pieteikums iekļaujas konkrētā pakalpojuma nodrošinājumā.

Lai gan SLA līgumos ir definēti pakalpojumu kritēriji, reālajā situācijā daudzos gadījumos tie netiek ievēroti. Pakalpojumu pieteikumu apstrāde, t.sk., nepieciešamās reakcijas nodrošināšana no IKT apkalpošanā iesaistīto personu puses tiek veikta balstoties uz to empīrisko pieredzi konkrētu situāciju risināšanā nevis izejot no SLA līgumos definētajiem kritērijiem.

Būtiska nepilnība attiecībā uz IKT pakalpojuma sniegšanas nodrošinājumu rodas dēļ biznesa darbības nepārtrauktības prasību neesamības no iestāžu puses, kam būtu jākalpo par pamatu noteiktu IKT pakalpojumu pieejamības un atbalsta nodrošināšanas kritēriju definēšanai.

4.2.1.2 Pakalpojumu kvalitāte

Pakalpojumu dienesta darbībā tiek nodrošināta informācijas apkopošana par incidentu apkalpošanas laiku, taču šī informācija netiek izmantota analīzei par pakalpojumu atbilstību esošajiem SLA līgumiem. Vienlaikus esošajā situācijā nav iedibināta prakse, kas paredzētu IKT pakalpojumu saņēmēju apmierinātības

pētījumu vai aptauju veikšanu, ar mērķi noskaidrot gala lietotāju viedokli un identificēt būtiskākās pastāvošās problēmas. Līdz ar to faktiski netiek veikti nekāda veida mērīšanas pasākumi, kuriem būtu jākalpo par pamatu IKT pakalpojumu pārvaldības attīstībai.

4.2.1.3 Cilvēkresursi

Centralizācijas rezultātā IeM IC pārziņā nonākušie cilvēkresursi, kuri nodrošina pakalpojumu sniegšanu citām resorā esošajām iestādēm, ne visos gadījumos ir centralizēti vienotā pārvaldības struktūrā. Kā piemēru var minēt situāciju, ka arvien eksistē vairāki pakalpojumu sniegšanas centri, kuri nodrošina noteiktu IKT atbalsta pakalpojumu sniegšanu. Tāpat noteiktos gadījumos konkrēti IeM IC cilvēkresursi, balstoties uz vēsturiskās piederības principu, savus darba pienākumus veic dažādās ģeogrāfiski attālinātās vietās.

Arī cilvēkresursu sadalījums pa reģionālajām atbalsta nodaļām ir veidojies vēsturiski, centralizējot vairāku resorā esošo iestāžu darbiniekus, tas ir skaitliski atšķirīgs dažādās nodaļās. Šāda situācija var radīt risku, ka reģionos esošajām struktūrvienībām ir ļoti dažāda kompetence, pieredze un spējas nepieciešamā tehniskā atbalsta veikšanai. Arī IeM IC centrālās struktūras ietvaros arvien eksistē konkrētu iestāžu atbalsta nodaļas, kuru funkcijas daļēji pārklājas ar kopējām IeM IC centrāli nodrošinātajām IKT funkcijām, piemēram, attiecībā uz DB administrēšanu, IS lietotāju pārvaldību u.tml.

4.2.1.4 Problēmu vadības process

Esošajā situācijā IeM IC pakalpojumu dienests nav ieviesis problēmu vadības procesu, ar kura palīdzību būtu iespējams apzināt iespējamus atkārtoto incidentu pieteikumus un veikt preventīvas darbības to novēršanai. Problēmu vadības procesa neesamība ir tiešā veidā saistīta ar vienotu tehnisko resursu uzskaites un pārvaldības neesamību kopējā IKT pakalpojumu pārvaldības risinājumā Axios Assyst. Tā rezultātā nav iespējams konkrētu saņemto incidenta pieteikumu attiecināt uz konkrētu tehnisko vienību, kas ļautu uzkrāt viendabīgu un iespējami precīzu informāciju par incidentu cēloņiem to izpētes veikšanai.

4.2.1.5 Izmaiņu un jaunu risinājumu ieviešanas process

Līdz ar IKT pārvaldības centralizāciju IeM IC nodrošina dažādu informācijas sistēmu tehnisko pārvaldību, jaunu risinājumu uzstādīšanu, kā arī izmaiņu uzstādīšanu jau esošajos risinājumos. Šo procesu pārvaldība šobrīd nereti tiek veikta balstoties uz mirkļa pieprasījumu (ad-hoc) pamata, t.i., attiecīgo darbību izpilde netiek plānota ilgākam laika periodam. Šāda situācija rada nepieciešamību IeM IC veikt operatīvos pasākumus nepieciešamās izpratnes iegūšanai par noteiktu

risinājumu, kas prasa papildus laika un cilvēku resursus, kuri tādā veidā tiek atrauti no savu ikdienas pienākumu veikšana, kavējot iepriekš plānoto darbu izpildi. Vienotas tehniskās platformas neesamība attiecībā uz informācijas sistēmu atjauninājumu vai jaunu risinājumu ieviešanas plānošanu rada arī situācijas, kad atjauninājumu piegāde tiek veikta ar ļoti īsu savstarpējo intervālu, kā rezultātā palielinās noteiktu IS nepieejamības laika apjoms, kas izraisa neapmierinātību no IS lietotāju puses. Centralizēta izmaiņu vai papildinājumu ieviešanas plānošanas tehniskās platformas neesamība arī apgrūtina atsevišķo risinājumu savstarpējās saderības pārbaudi realizāciju. Tā rezultātā ir novērojami gadījumi, kad noteiktu jauninājumu ieviešanas rezultātā tiek apgrūtināta darbība vai padarīta nepieejama kāda cita funkcionalitāte.

4.2.2 Darbības virziena mērķi

(IKT pakalpojumu pārvaldības attīstības un esošo problēmu un izaicinājumu pārvaldības mērķi ir:

4.2.2.1 IKT pakalpojumu pārvaldībā izmantotās pieejas nomaiņa kas ietver:

- Pakalpojumu sniegšanas kritēriju un nosacījumu maiņu uz pieeju, kas balstās uz biznesa nepārtrauktības prasībām
- Nepieciešamo organizatorisko izmaiņu veikšana IKT pakalpojumu sniegšanas struktūrā
- Precīza atbildības sadalījuma noteikšana (esošā pārskatīšana) starp IeM IC kā IKT centrālo pakalpojumu sniedzēju un IeM resora iestādēm, kā pakalpojumu saņēmējiem un noteiktu savu iekšējo pakalpojumu nodrošinātājiem.

4.2.2.2 IKT pakalpojumu pārvaldības procesu papildināšana, kas ietver:

- Problēmu vadības procesa ieviešanu darbībā
- IKT resursu informācijas pieejamības nodrošināšanu vienotajā pakalpojuma dienesta tehniskajā risinājumā Axios Assyst
- Izmaiņu vadības procesa norises nodrošināšanas standartizāciju un nepieciešamā tehniskā risinājuma ieviešanu tā atbalstam

4.2.2.3 IKT pakalpojumu nodrošinājuma novērtēšanas sistēmas ieviešana, kas ietver:

- SLA kritēriju faktiskās izpildes novērtējuma ieviešanu
- IKT pakalpojumu saņēmēju apmierinātības novērtēšanas veikšanu

4.2.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020

SLA līgumos noteikto nosacījumu izpildes nodrošinājums	75%	80%	85%	88%	90%
IKT pakalpojumu saņēmēju kopējā apmierinātībā ar sniegtajiem pakalpojumiem	50%	55%	60%	65%	70%

4.2.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

4.2.4.1 Biznesa darbības nepārtrauktības prasību definēšana no visu iestāžu puses.

4.2.4.2 IKT pakalpojumu sniegšanas struktūras pārveide, nodrošinot, ka pakalpojumu sniegšana tiek balstīta, izejot no konkrētā pieteikuma ietekmi uz darbības nepārtrauktības prasībām.

4.2.4.3 Biznesa nepārtrauktībai izvirzīto prasību un IeM IC faktisko iespēju salāgošana, definējot tālākās darbības plānu.

4.2.4.4 IeM IC struktūras tālākas centralizācijas veikšana, nodrošinot uz konkrētu pakalpojumu sniegšanu orientētu pārvaldības struktūru.

4.2.4.5 IeM IC sniegto pakalpojumu kataloga aktualizācija un papildināšana ar pakalpojumu aprakstiem, precizējot IeM IC un iestāžu atbildības jomas sadalījumu (ja tiks identificēts, ka pastāv izpratnes pretrunas).

4.2.4.6 Nepieciešamo izmaiņu veikšana SLA līgumos un SLA līgumu pārslēgšana ar visām resora iestādēm, aptverot visus nodrošinātos pakalpojumus.

4.2.4.7 IKT pakalpojumu piegādes nosacījumu izpildes un kvalitātes novērtēšanas pasākumu veikšana:

- IKT pakalpojumiem noteikto SLA kritēriju faktiskās izpildes novērtēšanas pasākumu ieviešana;
- IKT pakalpojumus saņemošo klientu apmierinātības mērījumu sistēmas ieviešana.

4.2.4.8 Problēmu vadības procesa ieviešana IKT pakalpojumu dienesta sistēmā Axios Assyst.

4.2.4.9 IKT resursu vienotas uzskaites un to tālākās pārvaldības ieviešana IKT pakalpojumu dienesta sistēmā Axios Assyst.

4.2.4.10 Izmaiņu un jaunu risinājumu ieviešanas vienotas tehniskās platformas risinājuma ieviešanas iespēju apzināšana un piemērotākā risinājuma izvēle.

4.2.4.11 Izmaiņu un jaunu risinājumu ieviešanas tehniskās platformas ieviešana darbībā, ar tās darbību saistīto procedūru izstrāde un realizācijas uzsākšana.

	Vadošā iestāde	Sadarbības iestādes						
Iestādes	IeM IC	IEM	VRS	VUGD	VSC	NVA	VP	PMLP

5. Darbības virziens – Tehnisko risinājumu un infrastruktūras nodrošinājums

5.1 Centrālās iekārtas

5.1.1 Esošās situācijas apraksts

IKT pārvaldības centralizācijas rezultātā IeM IC savā pārziņā ir pārņēmuši lielāko apjomu no centrālajiem tehniskajiem resursiem t.sk., ir pilnībā veikta VP un VUGD tehniskās infrastruktūras un tās administrēšanas pārņemšana. Vienlaikus arvien atsevišķas resora iestādes, piemēram, VRS un PMLP pašas uzņemas atbildību par savu IKT resursu pārvaldību.

Atbilstoši esošajai situācijai IKT gala centrālo iekārtu jomā šobrīd ir identificējamās šādas būtiskākās problēmas un nākotnes izaicinājumi:

5.1.1.1 Dažādi izmantotie tehnoloģiskie risinājumi

Resora ietvaros tiek uzturēti vairāk nekā 100 atšķirīgi informācijas sistēmu lietojumi, kas vēsturiski ir tikuši izstrādāti uz dažādām platformām, izmantojot būtiski atšķirīgus programmēšanas rīkus, līdz ar to IeM IC ir nepieciešams uzturēt plašu kompetenci sistēmu tehniskās apkalpošanas nodrošināšanai, kas rada augstas risinājumu uzturēšanas izmaksas.

Izmantojot ļoti daudzus un atšķirīgus risinājumus, kas ir centralizēti jāuztur, samazinās centralizācijas ietvaros iegūstamie potenciālie ieguvumi, kas ir saistīti ar centralizētas kompetences vairākkārtēju izmantošanu daudzās sistēmās, jo nav iespējams nodrošināt administratīvā personāla apmācību visās vidēs, kas tiek izmantotas.

Daži no esošajiem risinājumiem ir izmantojami tikai kontekstā ar specifisku serveru nodrošinājumu, piemēram, atsevišķi IBM produkti, līdz ar to nav iespējama visu resora ietvaros esošo IKT resursu konsolidēta izmantošana, radot situācijas, kad atsevišķiem lietojumiem pieejamais resursu apjoms ir nepietiekošs, savukārt citi resursi var būt neizmantoti uz pilnu apjomu.

5.1.1.2 Pārvaldības procesa centralizācija

Centrālās IKT tehnisko resursu pārvaldības optimizācijai un efektīvākai pieejamo resursu izmantošanai, IeM IC kopš 2010. gada īsteno pasākumus kopējās vides standartizācijai un resursu pārvaldes centralizācijai, šobrīd taktisko attīstību koncentrējot ap industrijā vadošu un komerciāli atbalstītu platformu bāzes. Esošajā situācijā virtuālā centrālā infrastruktūra tiek balstīta uz trīs atšķirīgām tehniskajām platformām: a) VMware b) Oracle Sparc un c) IBM PowerVC.

Esošā taktiskā attīstība paredz centrālos lietojumus pārvaldīt datu uzkrāšanas, aplikāciju un gala iekārtu skatījumā, kur datu uzkrāšanas un administrēšanas līmenis tiek centralizēts uz ORACLE platformas risinājumu (serveru tehnika, datu bāzu vadības risinājums), aplikāciju loģiskā infrastruktūra tiek centralizēta uz VMware virtualizācijas platformu, bet gala lietotāju aplikācijas tiek orientētas uz daudz platformu lietojumiem izmantojot Interneta pārlūkprogrammas (t.i. gala iekārtas var būt Windows, MacOS vai Linux datori). Atsevišķas informācijas sistēmas, kas vēsturiski tiek balstītas uz IBM platformu (serveru tehnika, operētājsistēma, aplikācija) un ORACLE datu bāzi, tiek pārvaldītas izmantojot šīs platformas rīkus, bet lielu daļu no administrēšanas veic vēsturiskie iestāžu atbildīgie cilvēki.

5.1.1.3 Sadrumstalota datu centra struktūra

Serveru resursi vēsturiski tiek izvietoti 5 ģeogrāfiski atsevišķos datu centros, kas visi atrodas Rīgas pilsētas robežās. Liels atrašanās vietu skaits samazina iespēju efektīvai fizisko resursu sadalīšanai, kā arī palielina operatīvas pārvaldības izmaksas, jo nepieciešams lielāks cilvēkresursu skaits serveru uzraudzībai, transportam starp datu centriem.

5.1.2 Darbības virziena mērķi

Lai nodrošinātu esošo problēmu un nākotnes izaicinājumu pārvaldību attiecībā uz centrālajām iekārtām ir noteikti šādi pamata darbības mērķi:

5.1.2.1 Datu centru konsolidācija, kas ietver plānveidīgu kopējā datu centru skaita samazināšanu līdz 3 datu centriem, nodrošinot pārdomātu primāro/rezerves datu serveru izvietojumu, centralizētu administrēšanu, datu rezervēšanu un garantēti augstu pieejamību.

5.1.2.2 Datu bāzu pārvaldes vides homogenizācija ap šobrīd izmantoto RDBMS (Relāciju datu bāzes pārvaldības sistēmas Relational database management system) risinājumu. Tas ietver datu bāzu centralizēta pārvaldības risinājuma pakāpenisku ieviešanu, balstot to uz integrētu tehnisko servera risinājumu..

5.1.2.3 Lietojumu serveru pārvaldes vides homogenizācija iespējami samazinot nepieciešamo izmantojamo virtualizācijas risinājumu apjomu. Tas ietver resora līmeņa korporatīvā mākoņa izveidošanu, nodrošinot tūlītēju nepieciešamo resursu izdalīšanu slodzes pieauguma, vai jaunu pieprasījumu rezultātā, kā arī lielo resursu pārdali serveru slodzes samazinājuma gadījumā.

5.1.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Datu centru skaits	5	5	3	3	3
Informācijas resursi, kas izmanto centralizētu DBMS mākonī	20%	50%	50%	70%	90%
Informācijas resursi, kas tiek izvietoti resora virtuālajā mākonī	20%	50%	50%	70%	90%

5.1.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

5.1.4.1 Centralizētas 3 līmeņu (datu bāzes līmenis, aplikāciju līmenis, lietojuma līmenis) arhitektūras apstiprināšana, paredzot visu esošo sistēmu un tehnoloģiju vietu sistēmā;

5.1.4.2 Centrālā DB mākoņa izveidošana jauno datu bāzu lietojumu izvietošanai;

5.1.4.3 Virtuālo serveru infrastruktūras attīstība iespēju robežās samazinot nepieciešamo izmantojamo platformu skaitu un nodrošinot viena centrālā risinājuma attīstību.

5.1.4.4 Esošo sistēmu analīze un to datu bāzu un aplikāciju izvietošanas plāna sagatavošana pārceļšanai uz vienoto tehnisko infrastruktūru, paredzot, ka atsevišķas sistēmas var tikt, izvietotas to vēsturiskajā formā, lai nodrošinātu biznesa nepārtrauktību, un vēsturisko aplikāciju izmantojamību.

5.1.4.5 Datu centru centralizācijas plāna sagatavošana, paredzot aplikāciju augstas pieejamības nodrošināšanu, serveru migrācijas plānu, un sistēmas pieejamības pakāpenisku palielināšanu.

	Vadošā iestāde
Iesaistītās iestādes	IeM IC

5.2 Gala iekārtas

5.2.1 Esošās situācijas apraksts

IKT pārvaldības centralizācijas rezultātā IeM IC ir nodota pilna atbildība par datortehnikas gala iekārtu un biroja tehnikas apsaimniekošanu un tālākās attīstības pārvaldību, t.sk., nepieciešamo iepirkumu pasākumu veikšanu attiecībā uz jaunu tehnikas iekārtu iegādi. Vienlaikus šobrīd arvien ir identificējami gadījumi, kad noteiktas datortehnikas vai biroja tehnikas iegādes pasākumus organizē konkrēta iestāde, pēc attiecīgo tehnikas iekārtu iegādes tās nododot IeM IC tālākās pārvaldības nodrošināšanai. Noteiktu datortehnikas un biroja tehnikas iekārtu iegāde tiek īstenota arī IeM resora iestāžu īstenotajos projektos, kuru ietvaros noteiktos gadījumos pastāv ierobežojumi attiecībā uz iespējām konkrētās iekārtas formāli nodot IeM IC, konkrētā projekta organizatorisko nosacījumu un ierobežojumu dēļ.

Kopumā IeM IC pārvaldībā atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem šobrīd atrodas 7829 datori un 1922 drukas iekārtas.

Atbilstoši esošajai situācijai IKT gala iekārtu pārvaldības nodrošinājumā šobrīd ir identificējas šādas būtiskākās problēmas un nākotnes izaicinājumi:

5.2.1.1 Novecojušas gala iekārtas

IeM IC veiktais apkopojums par resora ietvaros pieejamajām datortehnikas vienībām liecina, ka datoru vidējais vecums ir ~ 6,2 gadi jeb 74 mēneši savukārt printeru – 8,8 gadi. Tas norāda, ka ievērojama daļa no pieejamā tehniskā nodrošinājuma ir morāli novecojusi, un tā sniegtās iespējas noteiktos gadījumos apgrūtina resorā nodarbināto personu ikdienas spējas pilnvērtīgi veikt tiem uzticētos pienākumus. Lai arī nepastāv viennozīmīgs viedoklis par optimālo datortehnikas nomaiņas laika periodu, jo šis laiks ir būtiski atkarīgs no iegādāto tehnikas vienību veiktspējas, kopumā industrijā valdošais viedoklis atbilstoši Gartner veiktam pētījumam, liecina, ka vidējais datortehnikas nomaiņas laiks ir 43 mēneši pēc to iegādes brīža, t.i., ~3,5 gadi². Attiecīgais pētījums norāda uz faktu, ka, veicot datortehnikas nomaiņu vēlākā laika periodā, pieaug ar novecojušo tehniku saistīto uzturēšanas izmaksu apjoms, kā arī palielinās nepieciešamība pēc kapitālajiem ieguldījumiem vēlākā laika periodā

Novecojusi gala lietotāju datortehnika ir arī viena no būtiskākajām problēmām, ar kurām saskaras IeM resora ietvaros esošās mācību iestādes. Piemēram, datortehnikas gala iekārtu vidējais vecums VP koledžā ir 7 gadi.

Gala iekārtu nodrošinājuma ietvaros ir apskatāmi arī jautājumi, kas skar specializētās gala iekārtas, piemēram, dokumentu lasītāji, pirkstu skeneri u.c., kuru iegāde noteiktās IeM resora iestādēs ir veikta konkrētu projektu ietvaros, bet esošajā situācijā attiecībā uz tiem nav definēta to tālākās uzturēšanas un attīstības kārtība.

5.2.1.2 Neviendabīga izmantotā biroja programmatūras nodrošinājuma izmantošana

Datortehnikas iekārtu centralizētā pārvaldība ir atklājusi arī neviendabīgu situāciju attiecībā uz biroja programmatūras pieejamības nodrošinājumu. Esošā situācija liecina, ka kopumā no 7829 datortehnikas gala iekārtām, kuras atrodas IeM IC pārvaldībā un ir aprīkotas ar biroja darbam nepieciešamo programmatūru, 7696 ir aprīkotas ar Microsoft Office risinājumiem, bet 133 ar atvērtā koda risinājumiem OpenOffice vai Libre Office. Līdzīga problemātika pastāv arī IeM resora mācību iestādēs, piemēram VP koledžā, kurā no 323 datortehnikas vienībām 116 ir aprīkotas

² <http://www.itconsultingnj.com/pc-replacement-cycle-is-it-time-for-a-new-computer>

ar Microsoft Office programmatūru, bet 207 ar atvērtā koda risinājumiem. Šāda situācija rada apgrūtinājumus attiecībā uz darba vajadzībām nepieciešamo dokumentu savstarpējās apmaiņas nodrošinājumu, jo, neskatoties uz programmatūras ražotāju centieniem veikt pasākumus dokumentu apstrādes nodrošinājuma salāgošanai, tajā arvien pastāv būtiskas atšķirības. Šo atšķirību rezultātā dokumentu apstrādes laikā dažādās programmatūrās nereti tiek bojāts dokumenta noformējums vai lietotājam nākas saskarties ar citām darbības nepilnībām, kas kavē tā ikdienas darbu. Atšķirīgu biroja programmatūru izmantošana palielina arī to apkalpošanas izmaksas, jo ir nepieciešama plašāka tehniskā kompetence pilnvērtīga atbalsta sniegšanai, kā arī pieaug nepieciešamība noteiktos gadījumos apmācīt darbiniekus darbā ar biroja programmatūru, kura iepriekš nav tikusi izmantota, visbiežāk attiecībā uz darbu ar atvērtā koda biroja programmatūru.

5.2.1.3 Atšķirīgas konfigurācijas tehnisko iekārtu izmantošana

Līdzās neviendabīgam izmantotās biroja programmatūras klāstam IeM resora ietvaros, līdz ar centralizācijas pasākumu veikšanu, IeM IC pārziņā ir nodotas ļoti dažādas tehniskās vienības ar atšķirīgiem tehniskajiem parametriem un konfigurāciju, kas apgrūtina to ikdienas uzturēšanu, piemēram, līdzīgu problēmu novēršana ar atšķirīgām datortehnikas vienībām noteiktos gadījumos prasa dažādu pieeju un atšķirīgu laika periodu. Vienlaikus esošā neviendabīgā datortehnikas iekārtu un biroja tehnikas nodrošinājuma apjoms arvien turpina palielināties, ņemot vērā jau iepriekš minētos gadījumus, kad noteiktu tehnisko risinājumu iegāde tiek veikta no konkrētas iestādes puses, piemēram, iestādei projekta ietvaros iegādājoties drukas iekārtas, kuru tālākās uzturēšanas izmaksas ir būtiski lielākas nekā vidēji IeM IC noteiktās, kā rezultātā IeM IC ir spiests meklēt papildus līdzekļus šo iekārtu uzturēšanas tālākai nodrošināšanai.

5.2.1.4 Mobilo iekārtu pielietojuma palielināšanās ikdienas biznesa darbībā

Apskatot vispārējās IKT attīstības tendences, viena no visstraujāk augošajām jomām ir mobilo iekārtu pielietošana dažādu ikdienas pasākumu veikšanai. Šī tendence ir viens no būtiskākajiem izaicinājumiem, ar kuriem jau tuvākajā laikā nāksies saskarties arī IeM resora darbības ietvaros, lai nodrošinātu darbinieku mobilitātes pieaugumu, kā arī sniegtu iespēju noteiktas biznesa darbības pilnvērtīgi izpildīt, atrodoties ārpus biroja. Esošajā situācijā jau ir vērojamas noteiktas iezīmes, piemēram, VP biznesa darbībā, kuras ietvaros, lai nodrošinātu operatīvās informācijas pieejamību notikuma vietā, ir pieejama informācijas sistēma MobApp, kura tiek lietota, izmantojot mobilās iekārta.

5.2.2 Darbības virziena mērķi

Lai nodrošinātu esošo problēmu un nākotnes izaicinājumu pārvaldību attiecībā uz gala iekārtu pārvaldību ir noteikti šādi pamata darbības mērķi:

5.2.2.1 Gala iekārtu nolietojuma vidējā termiņa samazināšana, kas ietver plānveidīgu tehnisko risinājumu nomaiņas pieejas izstrādi un īstenošanu, t.sk., attiecībā uz speciālajām gala iekārtām.

5.2.2.2 Gala iekārtu tehniskā nodrošinājuma standartizācija attiecībā uz iekārtām un programmatūras nodrošinājumu, kas ietver:

- gala iekārtu iegādes centralizāciju līdz iespējamajam līmenim, vienlaikus paredzot, ka pārējo tehnikas iekārtu iegāde tiek veikta tikai atbilstoši saņemtam saskaņojumam no IeM IC puses;
- gala iekārtu iegādes standartu kataloga izveidi, kas definē konkrētu iekārtu tehniskos nosacījumus, kā arī to veiktspējas parametrus dažādās kategorijās, kuri var tikt izvēlēti no gala lietotāja puses un ir salāgoti ar attiecīgā gala lietotāja faktiskajām funkciju izpildes nepieciešamībām.
- mākoņskaitļošanas risinājumu ieviešanas izvērtējuma veikšanu, apzinot tā ieviešanas kopējo apjomu;
- biroja programmatūras nodrošinājuma vienādošanu, definējot programmatūras pieejamības standartus.

5.2.2.3 Mobilo iekārtu pieejas nodrošinājuma attīstība, kas ietver:

- mobilo iekārtu izmantošanas nepieciešamības apzināšanu;
- plāna izveidi mobilo iekārtu pieejamības sekmēšanai un tā faktiskās realizācijas nodrošināšanu.

5.2.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Vidējais datortehnikas iekārtu dzīves ilgums IeM resora ietvaros	6,2 gadi	5,5 gadi	4,8 gadi	4,1 gadi	3,5 gadi
Vidējais datortehnikas iekārtu dzīves ilgums IeM resorā esošajā koledžām	6,2 gadi	5,5 gadi	4,8 gadi	4,1 gadi	3,5 gadi
Datortehnika, kas nepārsniedz optimālo dzīves cikla ilgumu (5 gadi)	40%	50%	60%	70%	80%
Datortehnikas vienību apjoms ar vienādu biroja programmatūras nodrošinājumu	85%	90%	95%	97%	99%

Atbilstoši standartu nosacījumiem iegādātais datortehnikas apjoms (no kopējā iegādātā apjoma)	90%	95%	100%	100%	100%
Pie vienotā drukas iekārtu pārvaldības risinājuma pieslēgto iekārtu skaits	60%	75%	85%	95%	97%

5.2.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

5.2.4.1 Datortehnikas nomaiņas plāna sagatavošana, paredzot katras iekārtas nomaiņas plānoto laiku un nodrošinot attiecīgā plāna nepārtrauktu aktualizāciju pēc katrām notikušajām izmaiņām

5.2.4.2 Datortehnikas un biroja tehnikas iekārtu iegādes standartu kataloga izveide, kura ietvaros tiek definēti pieejamo datortehnikas iekārtu tehnikās konfigurācijas nosacījumi, kas tiek izmantoti IeM resora ietvaros, kā arī to veikspējas nosacījumu sadalījums. Katalogā ir ietveramas arī specifiskās iekārtas, atbilstoši resora iestāžu īstenojamajām specifiskajām funkcijām (Katalogs ir veidojams balstoties uz elektronisko iepirkumu sistēmas principiem).

5.2.4.3 Datortehnikas un biroja tehnikas iekārtu iegādes nosacījumu definēšana, paredzot, ka visu iekārtu iegādi nodrošina IeM IC, kā arī IeM IC tiek piesaistīti visu iegāžu pasākumu veikšanā, kas faktiski tiek realizētas no citu iestāžu puses.

5.2.4.4 Biroja programmatūras vienādošanas plāna izstrāde un īstenošana, pieņemot lēmumu par izmantoto biroja programmatūras risinājumu un ieviešanas faktisko realizācijas mehānismu.

5.2.4.5 Izpētes veikšana par mākoņskaitļošanas risinājuma ieviešanas iespējam, tā apjomu un sagaidāmajiem ieguvumiem.

5.2.4.6 Izpētes veikšana par mobilo iekārtu tālākā nodrošinājuma nepieciešamībām un plānoto pielietojumu un secīgi plāna izstrāde par noteiktu risinājumu ieviešanas iespējām.

	Vadošā iestāde
Iesaistītās iestādes	IeM IC

5.3 Tīkli

5.3.1 Esošās situācijas apraksts

Tīklu infrastruktūras darbības nodrošinājums ir pamata nosacījums elektroniskas datu apmaiņas īstenošanai jebkādā veidā. Tīkla infrastruktūras nodrošinājums esošajā situācijā var tikt izdalīts piecās pamata sadaļās:

- Interneta datu tīkls
- Mobilo datu pārraides tīkls
- Radio sakaru tīkls
- Telekomunikāciju tīkls
- Vājstrāvas datu pārraides tīkli

Interneta datu tīkls

IeM resora datu pārraides nodrošināšanai ir izveidots un no IeM IC puses tiek uzturēts optiskais datu pārraides tīkls, kura darbības nodrošinājums aptver Rīgu un tās apkārtni ar kopumā 17 pieslēguma vietām. Pārējā Latvijas teritorijā interneta tīkla darbībai tiek izmantoti trešo pušu sniegtie pakalpojumi, vienlaikus nodrošinot, ka IeM IC pārvalda aktīvās tīkla gala iekārtas. Kopumā valsts teritorijā šobrīd ir nodrošinātas 284 ģeogrāfiskās pieslēgumu vietas.

Mobilo datu pārraides tīkls

Informācijas pārraide mobilo datu pārraides tīklā tiek nodrošināta, izmantojot trešo pušu sniegto atbalstu, atbilstoši pakalpojumiem, kuri tiek izvēlēti atklāta iepirkuma konkursa ietvaros. Esošajā situācijā mobilo datu pārraides nodrošinājums tiek nodrošinātas katras iestādes ietvaros, tai veicot nepieciešamos iegādes pasākumus attiecīgo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai tās darbiniekiem.

Radio sakaru tīkls

Radio sakaru tīkla nodrošinājums balstās uz firmas Motorola tehnisko risinājumu. Tā attīstībai 2014. gadā ir noslēgts projekts, kura ietvaros ir veikta esošās radiosakaru sistēmas infrastruktūras un abonētu radiostaciju iekārtu digitalizācija, nodrošinot ciparu balss pārraidi ar integrēto datu pārraidi un paaugstinātas drošības (AES 256 biti) šifrēšanu, ar mērķi sekmēt ciparu balss un datu pārraides kvalitātes uzlabošanu attiecīgā tīkla ietvaros.

Telekomunikāciju tīkls

Telekomunikāciju nodrošināšanai IeM resora ietvaros no IeM IC puses tiek uzturēts savs iekšējais telekomunikāciju tīkls, kuram esošajā situācijā ir ~8000 aktīvu abonētu un tā esošās tehniskās iespējas ļauj adresātu skaitu palielināt līdz ~10000

abonementiem. Lai nodrošinātu telekomunikāciju tīkla darbības uzlabošanu, jau šobrīd ir uzsākts darbs pie pārejas no analogās datu pārraides uz IP tehnoloģijas izmantošanu. Attiecīgā pāreja šobrīd ir veikta attiecībā uz ~2000 abonentiem, kuriem attiecīgās tehnoloģijas ieviešana ir bijusi tehniski iespējama, atbilstoši pieejamajam datu pārraides veiktspējas nodrošinājumam. Vienlaikus jau šobrīd IeM IC rīcībā esošās centrālās telekomunikāciju tīkla iekārtas nodrošina iespēju veikt arī pārējo telekomunikāciju abonentu pārslēgšanu uz IP telefoniju pie nosacījuma, ja tiek nodrošināta nepieciešamās tīkla pieslēgumu kapacitāte. Telekomunikāciju tīklā IeM resora ietvaros šobrīd tiek uzturēti arī ~300 analogā faksa abonenti, attiecībā uz kuriem arī būtu veicami uzlabošanas pasākumi, aizstājot šobrīd izmantoto tehnoloģiju ar IP nodrošinātajām iespējām.

Vājstrāvas datu pārraides tīkls

Vājstrāvas datu pārraides (videonovērošana, telpu fiziskās piekļuves kontrole, televīzijas nodrošinājums) esošajā situācijā tiek pārvaldīts decentralizētā veidā, jo kopējās IKT pārvaldības centralizācijas ietvaros līdz šim nav tikuši pieņemti lēmumi par atbildīgās personas nozīmēšanu attiecībā uz šo tīklu darbības pārvaldību.

Esošajā situācijā tīklu nodrošinājumu pārvaldībā ir identificējas šādas būtiskās problēmas un izaicinājumi:

5.3.1.1 Nepietiekama interneta datu pārraides kapacitāte reģionos esošajās pieslēgumu vietās

No kopumā 284 ģeogrāfiski attālinātajām interneta tīkla pieslēgtajam IeM resora iestāžu atrašanās vietām 199 esošais interneta pieslēguma ātrums nepārsniedz 2 Mb/s. Šāds datu pārraides nodrošinājums jau šobrīd noteiktos gadījumos rada apgrūtinājums attiecībā uz pilnvērtīgu funkciju izpildi, jo nenodrošina iespējas ikdienas darbā izmantot visus nepieciešamos IS resursus vai arī to darbība ir palēnināta. Attiecīgā problēma nākotnē tikai palielināsies, ņemot vērā pieaugošos elektronisko datu apmaiņas apjomus, kā arī plānotos būtiskos uzlabojumus IS darbības izmantošanā funkciju izpildes norises nodrošināšanai.

5.3.1.2 Nepietiekamas interneta tīklā esošo aktīvo iekārtu tehniskās iespējas

Drošai datu pārraides nodrošināšanai interneta vides ietvaros, iespēju robežās tiek veikta datu pārraides šifrēšana. Šāds nodrošinājums šobrīd tiek īstenots tās datu pārraides ietvaros, kur ir nodrošināta nepieciešamā tehnisko risinājumu pieejamība, t.i., galvenokārt IeM optiskā tīkla ietvaros. Attiecībā uz datu pārraides nodrošināšanu reģionu līmenī, datu šifrēšanas iespējas ir ļoti ierobežotas novecojušu tīkla pārvaldības aktīvo iekārtu dēļ.

5.3.1.3 Centrālo iekšējā tīkla aktīvo iekārtu uzturēšanas atbalsta nodrošināšana Centrālā iekšējā tīkla aktīvo iekārtu modernizācija, kuras ietvaros 16 IeM resora iestāžu biroja ēkās tika izvietotas 160 aktīvās tīkla iekārtas, tika veikta 2007.–2008. gada ietvaros. Attiecīgais projekta piegādātājs nodrošināja uzstādīto iekārtu mūža garantijas nodrošinājumu. Laikā, kopš attiecīgā projekta realizācijas, attiecīgo iekārtu piegādātājs ir ticis pārdots citam uzņēmumam, kā rezultātā ir notikušas izmaiņas attiecīgajos garantijas nosacījumus. Tā rezultātā attiecīgo iekārtu garantijas nodrošināšana tiks pārtraukta 2016. gada maijā, radot nepieciešamību rast risinājumu attiecīgo iekārtu tālākās pārvaldības un uzturēšanas nodrošināšanai.

5.3.1.4 Vājstrāvas tīklu decentralizētā pārvaldība

Vājstrāvas tīklu pārvaldība mūsdienās arvien vairāk tiek balstīta uz digitālajiem komunikācijas risinājumiem (IP tehnoloģijām), kā rezultātā attiecīgie risinājumi nereti iekļaujas kopējā tīkla pārvaldības nodrošinājumā, kā arī tiek atvieglota to centralizēta pārvaldība. Esošajā situācijā, pastāvot decentralizētai pieejai vājstrāvas tīklu un to gala iekārtu pārvaldībai, tiek apgrūtināta to attīstība, kā arī vienotu drošības nosacījumu piemērošana, piemēram, attiecībā uz videonovērošanas risinājumiem, kad vienas iestādes ietvaros videoierakstu uzglabāšanas iekārtas tiek izvietotas fiziski slēgtās telpās, bet citā tās atrodas brīvi pieejamā apsardzes darbinieku postenī. Centralizēta attiecīgo risinājumu attīstība arī rada nākotnes apgrūtinājumus attiecībā uz šo risinājumu savstarpējo savietojamību, kā arī palielina šo risinājumu uzturēšanai nepieciešamās izmaksas.

5.3.1.5 Mobilo datu pārraides kapacitātes nepietiekamība

Mobilo datu pārraide nākamo 5 gadu laikā ieņems arvien lielāku nozīmi IeM resora biznesa funkciju izpildes nodrošināšanā, palielinoties tehniskajiem risinājumiem, kuri nodrošinās iespējas veikt datu apkopošanu, apstrādi un citas saistītās darbības ārpus biroja telpām. Kā viens no projektiem, kura realizācijas rezultātā būtiski tiktu palielināta mobilo datu izmantošanas nepieciešamība, ir E-lietas ieviešana. Līdz ar to attiecīgo datu apjomu pieaugums jau šobrīd ir vērtējams ilgtermiņa perspektīvā, meklējot risinājumus pieaugošo nepieciešamību apmierināšanai attiecībā uz mobilo datu pārraides iespējām.

5.3.1.6 Radio tīkla tehnisko iespēju neizmantošana noteiktu mobilo datu pārraidei

Modernizētā radio sakaru tīkla tehniskais risinājums esošajā situācijā tiek izmantots tikai tā pamata funkciju veikšanai. Vienlaikus attiecīgais risinājums ir piemērojams arī noteiktas mobilās datu pārraides nodrošināšanai, piemēram, operatīvo brigāžu atrašanās vietas datu nodošanai. Šādu risinājumu attīstība sekmētu jau pieejamās

infrastruktūras pilnvērtīgu izmantošanu, kā arī nākotnē potenciāli sniegtu iespēju ietaupīt finanšu resursus, kas būtu nepieciešami attiecīgās datu apmaiņas nodrošināšanai, izmantojot citus saziņas risinājumus. Tāpat attiecīgā risinājuma izmantošana papildus mērķiem, dotu iespēju šos risinājumus izmantot ārkārtas situācijās, kad primārie saziņas kanāli būtu nepieejami.

5.3.2 Darbības virziena mērķi

Esošo problēmu un izaicinājumu tālākai pārvaldībai attiecībā uz tīkla resursu attīstību ir noteikti šādi mērķi:

5.3.2.1 Droša un stabila interneta datu pārraides tīkla izveide visā Latvijas teritorijā, nodrošinot IeM resora privātā tīkla un publiskā tīkla pieejamības attīstību, kas ietver:

- datu pārraides tīkla kapacitātes attīstību, jo īpaši Latvijas reģionos;
- tīkla tehniskās infrastruktūras uzlabošanu un uzturēšanas nodrošināšanu;
- šifrētas datu pārraides nodrošināšanu visa tīkla ietvaros;
- lietotāju veikto darbību uzskaites un uzraudzības risinājuma nodrošināšana visa tīkla ietvaros,
- bezvadu datu pārraides tīklu (wi-fi) attīstība Latvijas pierobežas zonā.

5.3.2.2 Vājstrāvas tīklu pārvaldības centralizāciju, kas ietver:

- vienota pārvaldības risinājuma ieviešanu;
- ieviestu tehnisko risinājumu centralizāciju;
- vienotas tālākās attīstības plānošanu un realizāciju.

5.3.2.3 Radio sakaru tīkla izmantošanas iespēju paplašināšana

5.3.2.4 Telekomunikāciju tīkla tehniskā risinājuma attīstība ieviešot IP tehnoloģijas

5.3.2.5 Mobilo datu pārraides kapacitātes iespēju uzlabošana

5.3.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Šifrētas datu pārraides nodrošināšana iekšējā tīkla ietvaros	70%	80%	90%	95%	100%
Radio sakaru tīkla izmantošana papildus funkciju veikšanai	0	0	0	1	1
Interneta pieslēgumu datu pārraides kapacitātes atbilstība standartam	80%	85%	90%	95%	100%

Telekomunikāciju abonētu skaits, kuriem ir pieejamas IP tehnoloģijas	30%	40%	50%	60%	70%
--	-----	-----	-----	-----	-----

5.3.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

Lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu, ir īstenojami šādi galvenie uzdevumi:

5.3.4.1 Nepieciešamo tehnisko pasākumu realizācija interneta datu pārraides tīkla veiktspējas pieauguma nodrošināšanai.

5.3.4.2 Standarta par interneta pieslēgumu datu pārraides kapacitātes pieejamību izveidošana.

5.3.4.3 Interneta datu pārraides tīkla aktīvo gala komutācijas iekārtu modernizācija un esošo atbalsta nepārtraukta nodrošināšana.

5.3.4.4 Datu šifrēšanas risinājumu ieviešana datu pārraidei starp visām IeM resora ģeogrāfiski izvietotajām atrašanās vietām.

5.3.4.5 Tehniskā un funkcionālā izvērtējuma veikšana par radio sakaru tīkla izmantošanas iespējām citu funkciju izpildei nepieciešamās datu pārraides nodrošināšanai.

5.3.4.6 Vājstrāvas tīklu un risinājumu centralizētas pārvaldības risinājuma izstrāde, apstiprināšana un īstenošana praksē.

5.3.4.7 Vājstrāvas tīklu un risinājumu tālākās attīstības plāna sagatavošana.

5.3.4.8 Telekomunikāciju tīkla attīstības tālākā nodrošināšana ieviešot IP tehnoloģijas (pasākuma realizācija ir cieši saistīta ar interneta datu pārraides tīkla modernizāciju)

5.3.4.9 Nepieciešamās mobilo sakaru nodrošinājuma kapacitātes attīstības perspektīvas sagatavošana, apzinot potenciālos datu apmaiņas pieaugumu cēloņus un to radīto papildus noslodzi un izstrādājot plānu attiecīgās kapacitātes pieejamības nodrošināšanai.

	Vadošā iestāde	Sadarbības iestādes						
Iesaistītās iestādes	IeM IC	IEM	VRS	VUGD	VSC	NVA	VP	PMLP

6. Darbības virziens – Informācijas sistēmu nodrošinājums

6.1 Biznesa darbības koplietošanas informācijas sistēmu nodrošinājums

6.1.1 Esošās situācijas apraksts

Katra IeM resora iestāde īsteno noteiktas funkcijas un to izpildes atbalstam tiek izmantotas dažādas specifiskas informācijas sistēmas. Vienlaikus ir identificējamas noteiktas jomas, kuru atbalsta nodrošināšanai nepieciešamās informācijas sistēmas pēc to funkcionalitātes ir vienādas vai ļoti līdzīgas vairākām iestādēm, tomēr to pārvaldībai tiek izmantoti atšķirīgi tehniskie risinājumi. Šo risinājumu uzturēšanai un attīstīšanai atsevišķi katrā iestādē, visticamāk, ir nepieciešami lielāki finanšu līdzekļi. Šādas prakses izmantošana arī apgrūtina iespējas iestādēm attīstīt savstarpējo sadarbību gan funkciju izpildes nodrošināšanā, gan labas prakses pārņemšanā noteiktu procesu izpildē. Noteiktos gadījumos šāda prakse var novest arī pie pretrunīgas informācijas pieejamības vairākās iestādēs, piemēram, attiecībā uz ģeotelpiskajos materiālos esošajiem adrešu datiem, gadījumos, ja to iegūšana ir veikta no atšķirīgiem datu devējiem.

Jau šobrīd IeM resora ietvaros ir veikti pasākumi noteiktu koplietošanas informācijas sistēmu centralizācijai, piemēram, dokumentu vadības nodrošināšanai tiek izmantota informācijas sistēma DocsVision, personāla vadības un finanšu uzskaitēi - Horizon. Tai pašā laikā ir identificējamas vēl vairākas jomas, kurās koplietošanas tehnisko platformu izveide sekmētu gan attiecīgo risinājumu kopējo attīstību, gan nodrošinātu efektīvāku risinājumu pārvaldību.

Attiecībā uz biznesa darbības koplietošanas informācijas sistēmu nodrošināšanā ir identificējamas šādas būtiskās problēmas un izaicinājumi:

6.1.1.1 Atšķirīgu platformu izmantošana operatīvo izsaukumu numuru zvanu un resursu vadības centru darbības pārvaldībai

Noteiktu IeM resora iestāžu (primāri VP un VUGD) darbība balstās uz operatīvo darbību izpildi, kuru sākotnējās iniciācijas nodrošināšana izriet no valsts iedzīvotāju sniegtajiem paziņojumiem. Lai nodrošinātu attiecīgo paziņojumu operatīvu saņemšanas iespēju, IeM resora pārziņā atrodas divi ārkārtas saziņas kanāli – tālrunis 110, kas atrodas Valsts policijas pārziņā, un tālrunis 112 - VUGD pārziņā. Esošajā situācijā attiecīgo saziņas kanālu uzturēšanas nodrošināšanai nepieciešamā tehniskā infrastruktūra tiek uzturēta un attīstīta atsevišķi.

Atbilstoši kopējiem Eiropas Savienības ārkārtas situācijas pārvaldības nosacījumiem, kā primārais saziņas kanāls ir izmantojams tālruņa numurs 112. Esošajā situācijā Latvijā šī saziņas kanāla un tā nodrošināšanai nepieciešamās infrastruktūras attīstība ir notikusi nepastāvīgi, izejot no pieejamo resursu apjoma.

Tā rezultātā esošā „112” informācijas sistēma šobrīd sastāv no vairākiem moduļiem un tehniskajiem risinājumiem, kā rezultātā var tikt apgrūtināta iespējami efektīvākā informācijas apkopošana un tālākās atsekošanas nodrošināšana, piemēram, informācijas sistēmā ir izveidotas vairākas apakšsistēmas, ar kuru palīdzību atšķirīgās lietotāja saskarnes vidēs tiek apstrādāta zvanu un īsziņu veidā saņemtā informācija. Tāpat “112” informācijas sistēmas tehniskais nodrošinājums šobrīd ietver vairākus saņemto zvanu ierakstu uzglabāšanas risinājumus, kas apgrūtina vēlāku šo ierakstu atsekojamību.

Tāpat ir jāņem vērā fakts, ka atbilstoši šī brīža organizatoriskajam modelim, kas nosaka, ka “112” informācijas sistēma funkcijas izpildes līmenī tiek pārvaldīta no VUGD puses, ļoti liela daļa no saņemtajiem pieteikumiem (noteiktos gadījumos pat vairāk nekā 97% no visiem saņemtajiem pieteikumiem) tiek pāradresēti citiem atbildīgajiem dienestiem, lielāko daļu no tiem Valsts policijai (Tiešais savienojums - 110) un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam (Tiešais savienojums – 113), tāpēc būtiska biznesa nodrošinājuma sastāvdaļa ir saņemto zvanu sekmīga pāradresācija un saņemtās informācijas nodošana, lai tā nebūtu jāsniedz vairākkārtīgi.

Attiecīgās problemātikas risināšana attiecībā uz “112” informācijas sistēmu jau šobrīd ir ietverta valdības rīcības plānā kā viens no veicamajiem pasākumiem, paredzot nepieciešamību izveidot jaunu tehnisko risinājumu. Tā izpildes nodrošināšanai ir izstrādāta “Vienota kontaktu centra platforma operatīvo dienestu darba atbalstam un publisko pakalpojumu piegādei” īstenošanas koncepcija, kurai būtu jākalpo par pamatu ERAF finansējuma piesaistes nodrošinājumam. Tai pašā laikā “112” informācijas sistēmas attīstība būtu veicama neatkarīgi no lēmuma par ERAF līdzfinansējuma piešķiršanu.

6.1.1.2 Vienotas ģeotelpisko datu telpas neesamība

Ģeotelpiskie dati tiek izmantoti dažādu funkciju izpildes nodrošināšanai, piemēram, atrašanās vietas noteikšanai, optimālā ceļa noteikšanai līdz notikumu vietai. Esošajā situācijā IeM resora ietvaros netiek pielietota vienota pieeja attiecīgo datu iegūšanai un izmantošanai, ģeotelpiskos datus iegūstot no dažādiem avotiem, piemēram, VP datus iegūst no Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras uzturētās Ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas, savukārt VUGD izmanto komercuzņēmuma piedāvāto risinājumu. Atšķirīgu risinājumu izmantošana var novest pie situācijām, ka sistēmās esošie dati, piemēram, ēku adreses ir atšķirīgi, datu atjaunošanas laiku atšķirības dēļ. Vienotas ģeotelpiskās informācijas telpas nepieejamība IeM resora ietvaros arī nenodrošina iespējamo sadarbības vidi starp iestādēm, kura varētu tikt attīstīta noteiktas koplietošanas ģeotelpiskās informācijas uzkrāšanai un attēlošanai,

piemēram, visām iestādēm veicot atzīmes par adrešu objektiem ar paaugstinātu bīstamību.

6.1.1.3 Novecojsi Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas tehniskā platforma

IIS pamata uzdevums ir nodrošināt nepieciešamo datu apstrādi par valstī reģistrētiem notikumiem, noziedzīgiem nodarījumiem un citiem likumpārkāpumiem, meklēšanā izsludinātām personām, transportlīdzekļiem, zudušām mantām, nederīgiem dokumentiem, ieročiem, atļaujām, policijas uzraudzībā esošām personām u.tml. IIS nodrošina nacionālo datu apmaiņu ar starptautiskiem datu reģistriem, piemēram, Šengenas informācijas sistēmu, Eiropas dalībvalstu sodu reģistriem, Interpola informācijas sistēmu u.c.

IIS pašreizējā versija tika projektēta 2000. gadā un ekspluatāciju uzsāka 2003. gadā. Attiecīgajā laika periodā kopš IIS nodošanas produktīvajā lietošanā ir būtiski mainījies pieejamais informācijas sistēmu izstrādes tehniskais nodrošinājums un lai arī IeM IC ir veikusi nepārtrauktus pasākumus IIS uzlabošanai un attīstībai, ir identificējams, ka tā esošā tehniskā platforma ir novecojusi, radot ierobežojumus tās tālākās attīstības veikšanai, kā arī palielinoties dažādiem kļūdu un darbības nepilnību gadījumiem.

Pilns pastāvošās problemātikas izklāsts un iespējamais risinājums tālākās attīstības nodrošināšanai jau šobrīd ir izklāstīts IeM IC sagatavotajā koncepcijas dokumentā "Jaunās paaudzes Iekšlietu Integrētā informācijas sistēma", kurš ir iesniegts VARAM ar mērķi nodrošināt ERAF līdzfinansējuma piesaisti attiecīgā attīstības projekta realizācijai. Vienlaikus IIS tehniskā risinājuma pārstrāde būtu veicama neatkarīgi no VARAM pieņemtā lēmuma attiecībā uz ERAF līdzfinansējuma piešķiršanu, jo attiecīgā sistēma veido vienu no būtiskākajiem IeM resora atbalsta risinājumiem, jo īpaši operatīvās darbības izpildei, no VP, VRS un citu iestāžu puses.

6.1.2 Darbības virziena mērķi

Esošo problēmu un izaicinājumu tālākai pārvaldībai attiecībā uz biznesa darbības koplietošanas informācijas sistēmu attīstību ir noteikti šādi mērķi:

6.1.2.1 Zvanu un resursu vadības centru „110 un „112” attīstīšana un uzlabošana

6.1.2.2 Vienotas ģeotelpisko datu telpas izveides nodrošināšana

6.1.2.3 Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas tehniskā risinājuma pārstrāde

6.1.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Pieteikumu skaits no kopēji saņemtajiem, kas tiek apstrādāts jaunajā operatīvo dienestu tālruņu darbības platformā.	0%	0%	100%	100%	100%
Ģeotelpisko datu apjoms no kopējā izmantotā, kas tiek apstrādāts vienotajā platformā	40%	60%	70%	75%	80%

6.1.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

Lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu, ir īstenojami šādi galvenie uzdevumi:

6.1.4.1 „110” un „112” zvanu un resursu vadības centru attīstīšana un uzlabošana, kas ietver:

- Tehniskās specifikācijas izstrādi attiecīgā risinājuma ieviešanai, balstoties uz šobrīd jau sagatavoto koncepcijas projektu;
- Nepieciešamo izstrādes un ieviešanas pasākumu veikšanu attiecīgā tehniskā risinājuma ieviešanai;
- Nepieciešamo izmaiņu veikšanu operatīvo izsaukumu procedūru pārvaldībā, atbilstoši no jauna ieviestās tehnikas platformas nosacījumiem.

6.1.4.2 Vienotas ģeotelpisko datu platformas izveide, kas ietver:

- Iespējamo risinājumu izvērtēšanu ģeotelpisko pamatdatu ieguvei un optimālā risinājuma izvēli;
- Kopējās ģeotelpisko datu platformas ieviešanu darbībā, kas ietver tehnikās infrastruktūras un pamata datu slāņu pieejamību;
- Papildinformācijas pievienošanu un aktualizāciju attiecīgi iestāžu specifiskajām vajadzībām.

6.1.4.3 Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas platformas tehniskā risinājuma pārstrāde, kas ietver:

- Tehniskās specifikācijas izstrādi attiecīgā risinājuma ieviešanai, balstoties uz šobrīd jau sagatavoto koncepcijas projektu;

- b. Nepieciešamo izstrādes un ieviešanas pasākumu veikšanu attiecīgā tehniskā risinājuma ieviešanai.

	Vadošā iestāde	Sadarbības iestādes						
Ieviešanas iestādes	IeM IC	IEM	VRS	UGD	VSC	NVA	VP	PMLP

6.2 Atbalsta koplietošanas informācijas sistēmu nodrošinājums

6.2.1 Esošās situācijas apraksts

Jau šobrīd noteiktu atbalsta funkciju izpildes nodrošināšanai IeM resora ietvaros tiek izmantotas centralizētas informācijas sistēmas, piemēram, finanšu un personālvadības sistēma Horizon, dokumentu vadības sistēma DocsVision. Tai pašā laikā ir identificējas vēl vairākas iestāžu īstenotās atbalsta funkcijas, kuru nodrošināšanai esošajā situācijā tiek izmantotas atšķirīgas informācijas sistēmas un pieejas konkrētu jautājumu risināšanai. Kā viens no piemēriem ir minams materiālo resursu uzskaites nodrošinājums.

Pie koplietošanas atbalsta informācijas sistēmām ir pieskaitāms arī IeM IC ieviestais vienotais autentifikācijas nodrošinājuma risinājums – paroļu reģistrs, ar kura palīdzību tiek veikti pasākumi lietotāju pieejas tiesību pārvaldībai attiecībā uz noteiktām informācijas sistēmām, kas atrodas IeM resora pārziņā. Attiecīgā risinājuma ieviešana ir vērsta uz nepieciešamo autentifikācijas rekvizītu samazināšanu.

Esošajā situācijā atbalsta informācijas sistēmu nodrošināšanā ir identificējas šādas būtiskās problēmas un izaicinājumi:

6.2.1.1 Dokumentu vadības sistēmas DocsVision darbības neatbilstība IeM resora biznesa prasībām

IeM resorā izmantotā vienotā dokumentu vadības sistēma DocsVision sākotnēji tika iegādāta IeM IC darbības atbalsta nodrošināšanai (150-200 lietotājiem), kas vēlāk tika paplašināta visa resora ietvaros. Šo pasākumu rezultātā būtiski ir ietekmēta attiecīgās sistēmas veiktspēja, radot apgrūtinājumus tās ikdienas izmantošanai. Lai arī attiecīgā informācijas sistēma tiek nepārtraukti uzlabota un attīstīta, tās esošā funkcionalitāte ne visos gadījumos nodrošina efektīvu tās pielietojumu ikdienas darbību izpildei. Kā viens no būtiskākajiem apgrūtinājumiem sistēmas ietvaros ir minama elektroniskā paraksta izmantošana, kura pielietojumam ir veicamas daudzas secīgas darbības, tādā veidā paildzinot attiecīgo procesu izpildi. Pastāvošās

nepilnības šajā situācijā nesekmē elektroniska formāta dokumentu aprites attīstību IeM resora ietvaros, jo iestādes bieži labprātāk izvēlas izmantot papīra dokumentu apriti, to novērtējot kā patērējamā laikā ziņā efektīvāku risinājumu. Līdz ar to faktiski sistēma DocsVision primāri tiek izmantota kā dokumentu uzskaites, nevis aprites vide.

6.2.1.2 Atšķirīgas pieejas un risinājumi noteiktu pieejamo resursu uzskaitē IeM resora ietvaros vairāku iestāžu, jo īpaši VP, VUGD un VRS, rīcībā atrodas dažādi materiālie resursi, kuri ir nepieciešami to ikdienas pamata funkciju izpildei. Lai nodrošinātu attiecīgo resursu kontroli un uzskaiti, iestādes esošajā situācijā ir attīstījušas autonomus IKT risinājumus, piemēram, VUGD attiecīgā uzskaitē tiek veikta MS Excel tipa datnē. Vienlaikus kopējie iestāžu piemērotie principi attiecīgās uzskaites veikšanai ir vienoti. Līdz ar to attiecīgo resursu pārvaldība varētu tikt veikta vienotas tehniskās vides ietvaros, kurā būtu iespējams nodrošināt gan noteiktu resursu, piemēram, darbam nepieciešamā apgārba, vienotas uzskaites veikšanu, kā arī varētu tikt nodrošināta katrai iestādei specifisko resursu uzskaitē noteiktos atsevišķos moduļos. Šādas pieejas izmantošana gan atvieglotu katras iestādes ikdienas uzskaites pārvaldību, gan nākotnē varētu sniegt iespēju pilnvērtīgāk plānot un pārvaldīt resursus, kuri tiek izmantoti no vairāku iestāžu puses.

6.2.1.3 Vienotā autentifikācijas risinājuma izmantošana tikai attiecībā uz ierobežotu informācijas sistēmu loku IeM IC vienotas informācijas sistēmu autentifikācijas pārvaldībai ir izstrādājis paroļu reģistru, kurš iespēju robežās tiek izmantots IeM resorā esošo informācijas sistēmu ietvaros. Tai pašā laikā šobrīd arvien ir identificējama virkne informācijas sistēmu, kuru ietvaros attiecīgais risinājums nav ieviests, kā rezultātā IeM resora darbiniekam savu pienākumu izpildes nodrošināšanai ir nepieciešams saņemt, atcerēties un izmantot ļoti daudzus, atšķirīgus pieejas rekvizītus. Vairumam šo sistēmu drošības viedokļa dēļ tiek izmantotas sarežģītas paroles, kas pēc noteikta laika ir jāmaina, tās nedrīkst atkārtoties. Šo drošības apsvērumu dēļ iemācīties un paturēt atmiņā visas paroles ir ļoti sarežģīti, kas potenciāli var novest pie situācijas, ka attiecīgo pieejas datu uzglabāšanai tiek izmantoti citi risinājumi, piemēram, lietotājevārda un/vai paroļu pierakstīšana uz papīra, tādā veidā palielinot drošības riskus.

6.2.1.4 Vienotas pieejas neesamība IeM resora interneta vietņu pārvaldībai Katrai IeM resora iestādei ir izveidota un tiek uzturēta tās interneta mājaslapas, kas sniedz informāciju par iestādes darbību un ar to saistītajiem jautājumiem. Esošajā situācijā interneta mājaslapu pārvaldībai no iestāžu puses tiek izmantoti dažādi

tehniskie un organizatoriskie risinājumi. Attiecīgā situācija rada apgrūtinājumus sabiedrības pārstāvjiem iespējami operatīvi orientēties dažādu iestāžu sniegtajā informācijā, kā arī apgrūtina attiecīgo resursu kopējo pārvaldību. Attiecīgā problemātika jau šobrīd ir apzināta arī valstiskā līmenī, un tās risināšanai ir izstrādāta koncepcija par vienotas publiskās pārvaldes interneta mājaslapu tehniskā risinājuma izveidi un ieviešanu. Tai pašā laikā attiecīgās koncepcijas īstenošanas termiņi šobrīd vēl nav konkrēti noteikti un pastāv iespēja, ka tās realizācija var netikt veikta vispār.

6.2.1.5 Darbības plānošanas un veikšanas uzskaites un uzraudzības sistēmas neesamība

Kā vēl viena no sistēmām, kuras darbība esošajā situācijā nav nodrošināta centralizētā veidā, bet tiek atsevišķi izmantota katrā no iestādēm, ir iestādes darbības plānošanas un darba uzdevumu izpildes uzskaites un uzraudzības sistēma, kas nodrošina darba plānu izveidi, noteikto uzdevumu un pasākumu izpildes kontroli. Šobrīd ne visās iestādēs tiek izmantota šāda veida sistēma, tomēr, visticamāk, tādas izmantošana būtu nepieciešama ērtākai darbu plānošanai un izpildes kontrolei. Centralizēta risinājuma izmantošana arī sekmētu iespēju IeM augstākās vadības līmenī vienkopus iegūt informāciju par faktisko darba uzdevumu izpildi un iespējamajām problēmām.

6.2.2 Darbības virziena mērķi

Esošo problēmu un izaicinājumu tālākai pārvaldībai attiecībā uz atbalsta koplietošanas informācijas sistēmu attīstību ir noteikti šādi mērķi:

- 6.2.2.1** Esošās dokumentu vadības sistēmas nomaiņas veikšana, kas ietver:
- Optimālā risinājuma izvēli;
 - Attiecīgā risinājuma ieviešanu.

6.2.2.2 Vienotas iestāžu rīcībā esošo resursu uzskaites sistēmas veidošana

6.2.2.3 Vienotā autentifikācijas risinājuma izmantošana paplašināšana

6.2.2.4 Vienotas interneta mājaslapu pārvaldības tehniskās platformas ieviešana

6.2.2.5 Vienotas iestāžu darba uzdevumu plānošanas un veikšanas uzskaites un uzraudzības sistēmas veidošana

6.2.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020

Pilnībā elektroniski apstrādāto dokumentu apjoms no kopējā apjoma resora ietvaros	40%	50%	60%	70%	80%
Resursu skaits, kuru pārvaldība tiek veikta vienotajā vidē	2	4	7	10	12

6.2.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

Lai veiksmīgi nodrošinātu mērķa sasniegšanu, ir īstenojami šādi galvenie uzdevumi:

6.2.4.1 Jaunas elektronisko dokumentu vadības informācijas sistēmas ieviešana, kas ietver:

- a. Vēlamā risinājuma biznesa prasību apzināšanu;
- b. Iespējamā tehniskā risinājuma apzināšanu, identificējot optimālo risinājumu, kurš ir piemērots IeM resora biznesa prasībām;
- c. Tehniskā risinājuma ieviešanas pasākumu veikšana;
- d. Nepieciešamo izmaiņu veikšana elektroniskās dokumentu aprites nodrošinājumā IeM resora ietvaros.

6.2.4.2 Vienotas resursu uzskaites tehniskās vides ieviešana, kas ietver:

- a. Biznesa prasību definēšanu attiecībā uz ieviešamo vidi, apzinot resursus, kuru pārvaldība var tikt veikta vienotā vidē, un tos resursus, kuru vadībai ir veidojamas atsevišķas nodalītas pārvaldības vides;
- b. Tehniskā risinājuma ieviešanas pasākumu veikšana;
- c. Nepieciešamo izmaiņu veikšana resursu pārvaldības un uzskaites nodrošināšanas procedūras.

6.2.4.3 Vienotā autentifikācijas risinājuma (parolu reģistrs) tālākās izmantošanas attīstība, kas ietver:

- a. Standarta definēšanu attiecībā uz prasību, ka visām tālāk IeM resora ietvaros ieviešamajām IS ir jāizmanto attiecīgais risinājums autentifikācijas pasākumu veikšanai;
- b. Esošo IS apzināšana, attiecībā uz kurām var tikt veiktas izmaiņas vienotā autentifikācijas risinājuma izmantošanas ieviešanai.

6.2.4.4 Vienotas interneta mājaslapu tehniskās platformas ieviešana, kas ietver:

- a. Optimālā tehniskā risinājuma apzināšanu;
- b. Vienotajā vidē iekļaujamo mājaslapu apzināšanu, ņemot vērā iespējamus tehniskos ierobežojumus attiecībā uz noteiktu mājaslapu darbību, piemēram, e-pakalpojumu izvietošana mājaslapā;

c. Noteiktu mājaslapu pārceļšana uz vienotu tehnisko platformu.

6.2.4.5 Vienotas iestāžu darba uzdevumu plānošanas un veikšanas uzskaites un uzraudzības sistēmas veidošana

6.3 Biznesa darbības informācijas sistēmu nodrošinājums

6.3.1 Esošās situācijas apraksts

Līdztekus centrālo IS risinājumu attīstībai, kas ir aprakstīti šī dokumenta ietvaros, IeM resora ietvaros tiek izmantotas vēl daudzas informācijas sistēmas (kopumā – 109), no kurām vismaz daļai nākotnē būtu veicami noteikti papildinājumi un uzlabojumi. Šī dokumenta ietvaros ir izklāstīti būtiskākie katras iestādes plānotie attīstības pasākumi to pārziņā esošo IS uzlabošanai un papildināšanai. Vienlaikus nākotnes attīstības ietvaros veicamie pasākumi noteiktu specifisku IS risinājumu attīstībai un uzlabošanai būtu definējami no katras iestādes puses, atbilstoši tās funkciju izpildes prasībām.

6.3.2 Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde:

6.3.2.1 Fizisko personu reģistra izveide, tajā ietverot daļu no šobrīd esošās Vienotās migrācijas informācijas sistēmas (VMIS) funkcionalitātes, reģistrā iekļaujot arī ārvalstu iedzīvotājus.

6.3.2.2 Jaunas VMIS izveide, iekļaujot tajā tādas apakšsistēmas kā UAT, DAR, PMR, IeIR, LGM un LTA.

6.3.2.3 Vīzu sistēmas, kas ir daļa no kopējās Eiropas vīzu sistēmas, centrālā koda pārrakstīšanu un uzlabošanu.

6.3.2.4 Pilsonības iegūšanas un zaudēšanas informācijas sistēmas, kura ir saņemta mantojumā no Naturalizācijas pārvaldes un savā darbībā šobrīd nav integrēta ar citām sistēmām, jaunas versijas izveides nodrošināšana.

6.3.2.5 Personu apliecinošu dokumentu informācijas sistēmas (PADIS) centrālā izejas koda pārveides nodrošināšana.

6.3.2.6 eID karšu sistēmas attīstība, uzlabojot kriptogrāfijas un personalizācijas tehniskos risinājumus.

6.3.2.7 Atgriezto ārzemnieku un ieceļošanas liegumu sistēmas ieviešana, kas ir sasaistīta ar Robežsardzes Nelegālās imigrācijas reģistra sistēmu (NIR), paredzot, ka Robežsardzes darbinieki ikdienā pārtrauks NIR aktīvu izmantošanu, to aizstājot ar jauno sistēmu.

6.3.3 Valsts robežsardze:

6.3.3.1 EUROSUR (Eiropas robežas uzraudzības sistēma) ar kuras palīdzību būs iespējams iegūt un apmainīties ar informāciju par situāciju uz citu valstu robežām (Projekta realizācija jau ir uzsākta).

6.3.3.2 EUROSUR integrācija ar RAIS (Robežapsardzības informatīvā sistēma) centralizētai uz robežas konstatēto incidentu apstrādei un pārvaldībai.

6.3.3.3 Baltijas valstu informācijas apmaiņas mehānisms, kas nodrošinās tiešo komunikāciju starp 3 Baltijas valstu robežsardzēm, un kuru ir plānots pabeigt līdz 2016. gada vidum. Tālākie plāni paredz sistēmas paplašināšanu, sadarbību veidojot arī ar Krieviju un Baltkrieviju.

6.3.3.4 ABC automatizētās pasu kontroles sistēmas ieviešana lidostā „Rīga”, ko plānots pabeigt 2018.–2019. gadā. Projektu realizē Satiksmes ministrija, VRS ir kā sadarbības partneris.

6.3.3.5 Jūras novērošanas datu sistēmas uzlabošana un remonts.

6.3.3.6 Automatizētas robežas kontroles sistēmas modernizācija robežpunktos, kas lielākoties aptver gala iekārtu uzlabošanu.

6.3.3.7 Valsts robežsardzes elektroniskās informācijas sistēmas (REIS) apvienošana ar Robežapsardzības informatīvo sistēmu (RAIS), kuras ietvaros robežsardzes elektroniskās informācijas sistēmas funkcionalitāte tiks pārnesta uz jaunu tehnoloģiju, nemainot biznesa procesu funkcijas. Projekta realizācija ietilpst SmartBorder programmas ietvaros.

6.3.3.8 Pēc ES regulas veidota Biometrijas datu apstrādes sistēmas (IC) integrācija ar VRS rīcībā esošo Automatizēto pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmu (AFIS).

6.3.3.9 Radio metriskie vārti, ar kuru palīdzību ir iespējams identificēt radioaktīvas kravas.

6.3.4 Nodrošinājuma Valsts aģentūra:

6.3.4.1 Nekustamo īpašumu pārvaldības sistēmas, kas ir iegādāta 2012. gadā, ieviešana un attīstīšana, to sasaistot ar esošo finanšu un grāmatvedības sistēmu, kā arī papildinot funkcionalitāti, sniedzot iespēju šajā sistēmā sagatavot rēķinus.

6.3.4.2 Administratīvo un kriminālo lietu informācijas sistēmas uzlabošana, veidojot jaunas sasaistes ar citām IS, kā rezultātā iegūstot pilnīgu informāciju

par visām saņemtajām lietām.

6.3.5 Iekšlietu ministrijas veselības un sporta centrs:

6.3.5.1 Veselības aprūpes uzskaites sistēmā integrācijas izveidošana ar esošo finanšu vadības un grāmatvedības sistēmu.

6.3.5.2 Elektronisko identifikācijas karšu ieviešana, kas sekmētu informācijas par pacientu apmaiņu starp IeM VSC un ārstniecības iestādēm.

6.3.6 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests:

6.3.6.1 Šūnas apraides (Cell broadcasting) risinājuma ieviešana, kas vienlaikus ar apziņošanu par kādu negadījumu sniegtu informāciju par pašu negadījumu un tuvākajām nepieciešamajām darbībām no iedzīvotāju puses. Projekts jau iepriekš ir ticis apspriests, bet pagaidām vienošanās par tā īstenošanu nav panākta.

6.3.7 Informācijas centrs:

6.3.7.1 Pasažieru datu reģistra informācijas sistēmas ieviešanas nodrošināšana

6.3.7.2 Biometrijas datu apstrādes informācijas sistēmas attīstības nodrošināšana.

6.3.8 Valsts policija:

6.3.8.1 Valsts policijas prioritārie IS attīstības virzieni ir saistīti ar centrālo tehnisko risinājumu attīstību, kuri ir aprakstīti citās šī dokumenta sadaļās: E-lietas programmas īstenošana, Nacionālā kriminālizlūkošanas modeļa ieviešana, dokumentu vadības sistēmas attīstība, centrālās operatīvās saziņas tālrunu tehnisko risinājumu attīstība.

6.3.9 Valsts policijas koledža:

6.3.9.1 Vienotas elektroniskas apmācību vides izveide un tās darbības uzsākšana jau tuvākajā laikā periodā, kas atvieglotu mācību procesu organizēšanu.

7. Darbības virziens – Sadarbība valstiskā mērogā

7.1 Esošās situācijas apraksts

Līdztekus nepieciešamajiem attīstības pasākumiem IKT jomā, IeM resora ietvaros jau šobrīd ir identificējamas vairākas jomas un projekti, kuru īstenošana ietver sadarbības veidošanu vairāku resoru starpā. Noteikti attiecīgie projekti ietver IeM līdzdarbības nepieciešamību, kā vadošajam vai kā sadarbības partnerim noteiktu pasākumu īstenošanai.

Kā būtiskākās šobrīd uzsāktās iniciatīvas vai projekti starpresoru līmenī ir:

7.1.1 Nacionālā kriminālizlūkošanas modeļa informācijas sistēmas ieviešana

Laika periodā no 2011. līdz 2014. gada IeM īstenoja Eiropas Komisijas projektu Nr. HOME/2011/ISEC/AG/PNR/4000002542, kura ietvaros cita starpā tika veikta aktivitāte Nacionālā kriminālizlūkošanas modeļa izveidei, kuras mērķis bija sagatavot nepieciešamo juridisko un tehnisko ietvaru vienotas platformas izveidei kriminālizlūkošanas informācijas uzkrāšanas un apmaiņas nodrošināšanai starp visām valsts institūcijām, kuras ir iesaistītas operatīvo izmeklēšanas pasākumu veikšanā. Šī projekta realizācijas rezultātā ir ticis sagatavots MK noteikumu projekts “Noziedzības novēršanas un apkarošanas politikas izstrādes un īstenošanas koordinācijas kārtība” kā arī Tehniskā specifikācija Kriminālizlūkošanas atbalsta informācijas sistēmai.

Vienlaikus, lai nodrošinātu nepieciešamās operatīvās informācijas apriti, VP ietvaros ir izstrādāta informācijas sistēma KEIS. Attiecīgā informācijas sistēma sastāv no vairākām savstarpēji elektroniski nesavienotām apakšsistēmām. Tā rezultātā informācijas apmaiņa starp atbildīgajiem darbiniekiem notiek, izmantojot elektronisko pastu, vai gadījumā, ja informācija satur valsts noslēpumu vai tā ir klasificēta kā dienesta vajadzībām, informācijas aprite tiek veikta papīra formātā. Jau šobrīd VP ir izstrādājusi priekšlikumus KEIS tālākās attīstības nodrošināšanai un uzlabošanai, pilnveidojot tās funkcionalitāti, kā arī nodrošinot vienota datu pārraides tīkla izveidi.

Ņemot vērā situāciju, ka operatīvās darbības tālākā nodrošinājuma attīstībai šobrīd ir apzināti divi iespējamie risinājumi, no kuriem viens paredz jau esošas informācijas sistēmas tālāku pielietojuma paplašināšanu, bet otrs jauna risinājuma izveidi, ir nepieciešams pieņemt gala lēmumu par optimālo risinājumu identificētās biznesa nepieciešamības atbalstam.

7.1.2 ERAF prioritārais virziens "E-lieta – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide"

Eiropas reģionālā attīstība fonda prioritāro pasākumu plāns, kuru ir plānots īstenot Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam turpmākās rīcības plānojuma uzdevumu 3.1. „Publiskās pārvaldes IKT centralizētu platformu izveide” un 3.2. „Publiskās pārvaldes pakalpojumu elektronizācija” ietvaros, kā vienu no prioritārajiem virzieniem ir noteicis „E-lietu: izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveidi”. Attiecīgais virziens nosaka, ka, īstenojot kopumā 10 dažādu informācijas sistēmu uzlabošanas vai izveides pasākumus, ir jānodrošina kriminālprocesa, administratīvā pārkāpumu procesa, administratīvā procesa tiesās un civilprocesa elektronizēšanu visos šo procesu posmos (pirmstiesas process, tiesas process kriminālprocesā u.c.) galvenajās procesā iesaistītajās iestādēs (tiesu iestādēs, prokuratūrā un izmeklēšanas, kā arī citās iestādēs), tādējādi palielinot saistītās informācijas pieejamību e-vidē, procesu atklātumu, sekmējot lēmumu objektivitāti un veidojot augstāku uzticamību un sabiedrības izpratni.

E-lietas programmas galvenie uzdevumi ietver:

- kriminālprocesa, kā arī administratīvā procesa materiālu digitalizāciju;
- materiālu padarīšanu elektroniski pieejamu gan procesā iesaistītajām iestādēm, gan privātpersonām (e-pakalpojumu veidā);
- esošo datu uzglabāšanas un apmaiņas IKT risinājumu pilnveidošana saskaņā ar aktuālajām nozares prasībām un tendencēm.

Attiecīgā projektu programma nosaka, ka IeM resors ir vadošais attiecīgā attīstības virziena īstenotājs, nodrošinot nepieciešamo tehnisko jautājumu pārraudzību un kopējās sadarbības nodrošināšanu starp visām projektu programmā iesaistītajām pusēm, savukārt Tieslietu ministrija ir atbildīga par normatīvo aktu un starpiestāžu procesu izmaiņu plānošanu un vadību programmas "E-lieta" koncepcijas izstrādes un ieviešanas gaitā (sadarbībā ar iesaistītajām iestādēm). Iesaistītās puses līdztekus IeM resora iestādēm (VP, NVA, IeM IC) ietver Ģenerālprokuratūru, Tieslietu ministriju, Tiesu administrāciju, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centru, Valsts ieņēmumu dienestu, Valsts probācijas dienestu, Ieslodzījumu vietu pārvaldi, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju.

Attiecīgās projektu programmas īstenošanai jau šobrīd ir sagatavots tā koncepcijas apraksts, kā arī noteiktu programmas ietvaros īstenojamo projektu apraksti. Attiecīgo projektu sarakstā šobrīd ir iekļauta šādu IeM resora informācijas sistēmu attīstības pasākumu veikšana:

- Kriminālprocesa atbalsta sistēmas attīstības otrā kārtas realizācija (IeM IC);
- Administratīvā procesa atbalsta sistēmas izveide (IeM IC);
- Informācijas sistēma par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem uzlabošana (NVA);

- Jaunas paaudzes IeM IIIS (IeM IC).

Attiecīgie projekti vēl nav apstiprināti no atbildīgās institūcijas – VARAM, puses, līdz ar to šobrīd vēl nav pieejama pilnīga informācija par attiecīgās projektu programmas kopējo īstenošanas ietvaru un ar to saistītajiem nosacījumiem, piemēram, pieejamo finansējumu, projektu īstenošanas termiņiem u.tml.

7.1.3 Oficiālās e-adreses ieviešana

Līdztekus E-lietas projektu programmas īstenošanai Eiropas reģionālā attīstība fonda prioritāro pasākumu plāns ietver arī projekta realizāciju attiecībā uz oficiālās Latvijas iedzīvotāju elektroniskās adreses ieviešanu. Attiecīgā projekta īstenošana tiek vadīta no VARAM puses un tā tiešā realizācijā no IeM resora tiek piesaistīta tikai PMLP. Vienlaikus attiecīgā risinājuma ieviešanas kopējais mērķis ir nodrošināt elektroniskas saziņas attīstību starp publisko pārvaldi un Latvijas iedzīvotājiem. Sekmīga attiecīgā risinājuma ieviešanas gadījumā, īstenotā risinājuma izmantošana būtu piemērojama arī citos IeM resora IS attīstības projektos, jo īpaši saistībā ar publisko pakalpojumu sniegšanu.

7.1.4 Vienotas publiskās pārvades datu telpas izveide

Vēl viena no Eiropas reģionālā attīstība fonda prioritāro pasākumu plāna iniciatīvām ir „prasi vienreiz” (ask once) principa ieviešana publiskās pārvaldes ietvaros. Attiecīgā mērķa sasniegšanu ir plānots īstenot ar jaunas datu tehniskās arhitektūras palīdzību. Jaunā arhitektūra paredz turpināt attīstīt jau iepriekšējos periodos izstrādātos un ieviestos centralizētos datu savietošanas risinājumus (konkrēti – valsts informācijas sistēmu savietotāju VISS), izmantot jaunākās tehnoloģiskās iespējas un izpildot jauno tehnoloģisko tendenču izvirzītās prasības (piemēram, par piekļuvi datiem no mobilām ierīcēm). Tiek plānots papildus jau esošajiem ieviest jaunus, vienkāršotus risinājumus, kas nodrošinās ātrāku piekļuvi datu avotiem. Situācijām (datu apmaiņas scenārijiem), kad notiek masveidīgi standarta formāta datu pieprasījumi, tiks paredzēta koplietošanas datu izplatīšanas platforma, kas darbosies, nereplicējot relāciju datu bāzes citu relāciju datu bāzu struktūrās, bet uzkrājot standarta pieprasījumiem nepieciešamo informāciju ātrdarbīgās krātuvēs („kešos”). Datu savietotāja attīstības koncepcija tiks izstrādātā ciešā sadarbībā ar nozīmīgāko reģistru speciālistiem, tādējādi nodrošinot to, ka datu savietotāja attīstība tiek veikta tieši un tikai atbilstoši nozīmīgāko reģistru (iedzīvotāju, uzņēmumu, kadastru, nodokļu maksātāju) datu izplatīšanas un datu pakalpojumu attīstības prasībām. Līdz brīdim, kamēr centralizētās platformas spēš pilnvērtīgi nodrošināt vienotu masveida teksta un telpisko datu apmaiņu starp valsts informācijas sistēmām, tiks turpināta pašreizējā starpreģistru datu apmaiņa

Vienotas datu telpas projektu programmas ietvaros ir risināmi arī atvērto datu sistematizēšanas un vienveidīgas piekļuves (izgūšanas) jautājumi. Šiem nolūkiem ir paredzēts izveidot vienotu datu piekļuves vietni (market place), kas kalpotu ne tikai atvērto datu, bet arī cita veida datu pakalpojumu tehniskai nodrošināšanai starpsistēmu („mašīnlasāmu”) saskarņu līmenī.

Ņemot vērā IeM resora iestāžu, jo īpaši PMLP un IeM IC rīcībā esošās informācijas valstisko nozīmi, attiecīgās iniciatīvas īstenošana nav iedomājama bez šo institūciju tiešas līdzdalības. Vienlaikus esošajā situācijā vēl nav pieejama informācija par attiecīgās iniciatīvas tālākās īstenošanas pasākumiem un nepieciešamo IeM resora iesaisti, tomēr tālāko IKT attīstības pasākumu ietvaros ir jāseko līdzi attiecīgajām attīstības tendencēm, lai nodrošinātu nepieciešamo IeM resursu savietojamību kopējās arhitektūras ietvaros.

7.1.5 Vienotu klientu apkalpošanas centru attīstība

Publisko pakalpojumu pieejamības attīstībai, līdztekus vienotas elektroniskas vides izveidei, jau šobrīd ir uzsākta iniciatīva vienotu klientu apkalpošanas centru izveidei. 2015. gada janvārī Ministru kabinetā tika apstiprināta papildinātā „Konceptija par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi”. Saskaņā ar to, jau 2015. gadā tiks uzsākta Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru tīkla izveide, tā nodrošinot ērtāku valsts pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem:

- 89 novadu pašvaldībās 2015. gadā pakāpeniski tiks izveidoti Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri. Tajos ir plānota noteiktu valsts pakalpojumu sniegšana uz pašvaldību klientu apkalpošanas struktūrvienību bāzes. Šajos centros iedzīvotāji varēs iesniegt dokumentus vairākām valsts iestādēm, kā arī saņemt pašvaldību darbinieku konsultācijas par valsts pakalpojumiem.
- 21 reģionālās nozīmes attīstības centrā un 9 nacionālās nozīmes attīstības centros valsts iestāžu struktūrvienības plānots izvietot kopā ar pašvaldības klientu apkalpošanas centru, organizējot vienotu klientu apkalpošanas vietu.

Attiecīgo centru izveide noteikti skars arī IeM resoru un tā sniegto pakalpojumu pieejamību attiecīgajos klientu apkalpošanas centros, prasot noteiktu IeM resora iestāžu līdzdalību šīs iniciatīvas īstenošanā, kā arī faktisko darbību izpildi resursu pieejamības sekmēšanā un iespējams arī noteiktu tehnisko risinājumu izveidē vai pilnveidē.

7.1.6 Fizisko personu reģistra izveide

PMLP ir izstrādājusi Fizisko personu reģistra informācijas sistēmas izveides projekta koncepciju, izmantojot mērķu kaskadēšanas pieeju, tas ir, no Latvijas nacionālā attīstības plāna 2014.–2020. gadam (turpmāk - NAP) mērķiem kaskadējot

programmas „PMLP un Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vesto reģistru un Valsts ieņēmumu dienesta sistēmu un pakalpojumu modernizācija uz atjaunināto platformu un infrastruktūras bāzes” (turpmāk – Programma) kopējos mērķus līdz konkrētiem projekta „Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija” (turpmāk – Projekts) mērķiem un analizējot to konverģenci ar citiem šīs Programmas projektiem.

Kontekstā ar iepriekš minētajiem plānošanas dokumentiem VARAM kā atbildīgā institūcija par informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu īstenošanu ir izstrādājusi informatīvo ziņojumu par turpmākās rīcības plānojumu savas atbildības sfēras uzdevumu īstenošanai. Informatīvā ziņojuma ietvaros kā viena no īstenojamajām programmām, kas ietver publiskās pārvaldes darbībai kritisko datu apstrādes sistēmas un to modernizēšanu, noteikta Programma („PMLP un Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vesto reģistru un Valsts ieņēmumu dienesta sistēmu un pakalpojumu modernizācija uz atjaunināto platformu un infrastruktūras bāzes”).

Projekta ietvaros plānots veikt šādus pasākumus:

- FPR izveide, pārņemot tajā datus no IeR un CARIS. Kā rezultātā FPRIS tiks papildināts ar:
 - 1) informāciju par ārzemniekiem, kuriem ir dažāda veida tiesiskas attiecības ar valsti, bet kuriem šobrīd netiek centralizēti piešķirts personas kods;
 - 2) informāciju par fizisko personu civilstāvokļa aktiem Latvijā.
- Jaunu e-pakalpojumu ieviešana, piemēram, personas datu piekļuves tiesību konfigurēšana, t.i., personas pati norāda, kuri uzņēmumi drīkst izmantot personas datus;
- FPR arhitektūras attīstība, uzlabojot IS pieejamības, veiktspējas un drošības līmeni.
- E-apliecinājuma izveide personas statusa un citu tiesību elektroniskas apliecināšanas nodrošināšanai.
- E-adreses programmas ieviešanas atbalsts, īstenojot fizisko personu e-adreses datu reģistrāciju, izmaiņu monitorēšanu, aktualizēšanu un nodrošinot automatizētu datu apmaiņu ar citām e-adreses risinājuma īstenošanā iesaistītajām informācijas sistēmām.
- FPR testa vides attīstība, atvieglējot starpsistēmu saskarņu izstrādi klienta pusē.
- Atvērto datu iniciatīvas veicināšana, nodrošinot tādas informācijas publiskošanu no FPR, kas atbilst tiesību aktiem par personas datu aizsardzību un Informācijas atklātības likuma prasībām.
- Lietotāju darbību uzskaites un auditācijas pierakstu veidošanas risinājuma uzlabošana.

- Automatizētas datu apmaiņas nodrošināšana starp FPR un Valsts kases IS, nodrošinot iespēju pārbaudīt pakalpojuma apmaksu pirms pakalpojuma sniegšanas.

Ņemot vērā, ka izmaiņas tiesību aktos, kuriem ir ietekme uz PMLP iesniedzamās informācijas veidu un apjomu, tiek veiktas, neparedzot laika posmu izmaiņu veikšanai PMLP IS, FPR darbināšanas vide tiks veidota pēc iespējas elastīgāka un atvērtāka ātru izmaiņu veikšanai, nodrošinot iespēju, ka izmaiņas var veikt PMLP speciālisti bez izmaiņu veikšanas programmatūras pirmkodā.

Lai nodrošinātu valsts institūcijām iespēju veikt ārzemnieku personas datu reģistrēšanu FPR, Projekta ietvaros tiks izstrādātas:

- datu ievadei nepieciešamās tiešsaistes formas;
- datu apmaiņai nepieciešamās starpsistēmu saskarnes.

Valsts institūcijām ar nelielu reģistrējamo ārzemnieku skaitu tiks nodrošināta iespēja izmantot PMLP nodrošinātās tiešsaistes formas, savukārt valsts institūcijām ar lielu apkalpojamo ārzemnieku skaitu, tiks nodrošināta iespēja izmantot PMLP nodrošinātas starpsistēmu saskarnes, veicot izmaiņas un integrējot tās savā IS.

Ņemot vērā paredzēto e-apliecinājuma risinājuma realizāciju, FPR tiks nodrošināta personas statusu apliecināšanas informācijas replicēšana no valsts un pašvaldību IS, kuras uztur informāciju par konkrētām personām piešķirtajiem statusiem. Informācija par personai piešķirto statusu FPR tiks replicēta un atjaunota, realizējot automatizētu datu apmaiņu starp valsts un pašvaldības iestāžu informācijas sistēmām un FPRIS, nodrošinot aktuālas informācijas pieejamību par personai piešķirto statusu un izmaiņām tajā.

7.2 Darbības virziena mērķi

Lai nodrošinātu IeM resora iekļaušanos kopējās publiskās pārvaldes IKT attīstības iniciatīvās un projektu programmās, ir noteikti šādi pamata mērķi:

7.2.1 Vienotas kriminālizmeklēšanas informācijas uzkrāšanas un apmaiņas vides (informācija sistēmas) izstrāde un ieviešana darbībā

7.2.2 Kriminālprocesa, administratīvo pārkāpumu procesa, administratīvā procesa un civilprocesa norises nodrošināšanas elektronizācija īstenojot ERAF prioritāro attīstības virzienu – projektu programmu “E-lieta: izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide”

7.2.3 Oficiālās e-adreses tehniskā risinājuma izmantošana IeM resora sniegto pakalpojumu nodrošināšanā

7.2.4 Vienotās publiskā sekota datu tehnikas arhitektūras principu ievērošana un

līdzdalība to definēšanā, kā arī dalības nodrošināšana valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centru tīkla izveidē

7.2.5 ERAF projekta programmas „Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija” realizēšana

7.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Vienotas kriminālizmeklēšanas informācijas uzkrāšanas un apmaiņas informācijas sistēmas pilnvērtīga ieviešana darbībā	-	-	1	-	-
IeM resora pakalpojumu skaits, kas ietver oficiālās e-adreses izmantošanu	-	-	-	1	2

7.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

7.4.1 Kriminālizmeklēšanas informācijas uzglabāšanas un apstrādes vides (informācijas sistēmas) tālākā attīstības risinājuma definēšana.

7.4.2 Kriminālizmeklēšanas informācijas uzglabāšanas un apstrādes vides (informācijas sistēmas) izstrādes un ieviešanas pasākumu veikšana, atbilstoši izvēlētajam risinājumam.

7.4.3 Projektu programmas “E-lieta: izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide” īstenošanas plāna sagatavošana, atbilstoši VARAM sniegtajai informācijai par atbalstītajiem projektiem un to ieviešanas nosacījumiem.

7.4.4 Projektu programmas “E-lieta: izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide” projektu ieviešanas īstenošana.

7.4.5 IeM resora iestāžu sniegto publisko pakalpojumu apzināšana, kuru ietvaros potenciāli var tikt izmantota e-adrese, kā saziņas veids starp iestādi un pakalpojuma saņēmēju.

7.4.6 Dalības nodrošināšana VARAM organizētajās iniciatīvās par vienotas publiskās pārvaldes datu telpas tehniskās arhitektūras izveidi un valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centru tīkla izveidi, pārstāvējot IeM viedokli un nodrošinot attiecīgās arhitektūras principu ievērošanu IeM IKT

attīstības ietvaros.

7.4.7 Projektu programmas „Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija” īstenošanas plāna sagatavošana, atbilstoši VARAM sniegtajai informācijai par atbalstītajiem projektiem un to ieviešanas nosacījumiem.

7.4.8 ERAF projekta programmas „Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija” ieviešanas īstenošana.

	Vadošās iestādes				
iesaistītās iestādes	IeM IC	VRS	NVA	VP	PMLP

8. Darbības virziens – Informācijas un informācijas sistēmu drošības pārvaldība

8.1 Esošās situācijas apraksts

Informācijas drošības pārvaldības nodrošināšanai IeM resora ietvaros ir izveidota iekšējā struktūra, kas nosaka, ka informācijas drošības vadība tiek organizēta decentralizētā veidā, t.i., institūcijās ir izveidotas atsevišķas amata vietas drošības vadības funkcijas izpildei.

Tai pašā laikā IeM IC centralizētā veidā nodrošina nepieciešamo tehnisko risinājumu uzturēšanu, apkalpojot un attīstot iekšējā tīkla aizsardzībai piemērojamus drošības risinājumus, piemēram, uguns mūri, tīkla datu plūsmas uzraudzības risinājumu, antivīrusu risinājumu u.c. Laika periodā pēc IKT pārvaldības centralizācijas IeM IC ir izdevies nodrošināt vienotu antivīrusu programmatūras pārvaldības ieviešanu visa resora ietvaros, aizstājot iepriekš izveidojušos situāciju, ka dažādu institūciju ietvaros tika pielietoti atšķirīgi risinājumi, kas apgrūtināja to pārvaldību, kā arī radīja neviendabīgu aizsardzības līmeni kopējā tīkla ietvaros.

Pieaugot informācijas aprītei un uzglābšanai elektroniskā formā, palielinās izaicinājumi attiecībā uz informācijas aizsardzību, kā rezultātā, informācijas drošības pārvaldībā šobrīd ir identificējamas šādas būtiskākās problēmas un izaicinājumi:

8.1.1 Mobilo iekārtu aizsardzības nepietiekamais nodrošinājums

Mobilo iekārtu (planšetdatori, viedie telefoni) izplatība pēdējo gadu laikā ir būtiski pieaugusi, pateicoties to nodrošinātajām tehniskajām iespējām, kuras šobrīd ir salīdzināmas un noteiktos gadījumos pat pārsniedz stacionāro datoru funkcionalitāti un veiktspēju. Tā rezultātā attiecīgās iekārtas arvien vairāk tiek izmantotas ikdienas darba pienākumu veikšanā, jo īpaši nepieciešamās informācijas iegūšanai no dažādiem informācijas resursiem, piemēram, e-pasta vai biznesa informācijas sistēmām. Vienlaikus esošajā situācijā mobilās iekārtas netiek aizsargātas centralizētā veidā, kas nozīmē, ka attiecīgo iekārtu aizsardzība balstās uz iekārtas lietotāja izpratni un veiktajām darbībām attiecībā uz aizsardzības pasākumu īstenošanu. Tā rezultātā rodas situācijas, ka piekļuve biznesa informācijai tiek veikta no nedrošas gala iekārtas, tādā veidā radot būtiskus informācijas drošības caurumus, samazinot citu veikto drošības pasākumu efektivitāti, kuri ir piemēroti iekšējam tīklam un tajā izvietotajiem tehniskajiem resursiem.

8.1.2 Darbinieku personīgo iekārtu pārvaldības nenodrošināšana

Līdzīgi kā attiecībā uz mobilajām iekārtām, arvien biežāk novērojama prakse ir darbiniekiem darba pienākumu izpildi veikt no savas privātās gala iekārtas, piemēram, portatīvā datora. Attiecīgā izvēle nereti tiek pamatota ar faktu, ka personīgās iekārtas funkcionālās un veiktspējas iespējas pārsniedz tās, ko var nodrošināt darbā piešķirtās tehnikas vienības. Esošajā situācijā attiecīgo iekārtu drošības pārvaldībai jau iespēju robežās tiek piemēroti noteikti drošības pasākumi, piemēram, VPN savienojumu uzspiešana piekļuvei pie darba informācijas resursiem. Tomēr attiecīgo risinājumu izmantošana nenodrošina pilnvērtīgu gala iekārtu pārvaldību un nepieciešamo drošības uzstādījumu aktivizēšanu, piemēram, nepieciešamību gala iekārtai tikt aprīkotai ar antivīrusu programmatūru. Tā rezultātā tiek palielināti apdraudējumi attiecībā uz biznesa informāciju un kopējo iekšējo tīkla drošību, piemēram, potenciāli veidojoties situācijai, ka kādam IeM resora darbiniekam, veicot pieslēgumu iekšējā tīkla resursiem no inficētas personīgās gala iekārtas, attiecīgās ļaunprātīgās programmatūras nokļūst iekšējā tīklā.

8.1.3 Nepietiekams centrālo tehnisko risinājumu drošības nodrošinājums

IeM resora iekšējā tīkla kopējai aizsardzībai jau šobrīd tiek piemēroti noteikti tehniskie risinājumi, piemēram, ugunsmūris, IPS/IDS risinājumi, datu plūsmu uzraudzības risinājumi u.c. Tai pašā laikā mūsdienu elektroniskās informācijas aizsardzības risinājumi arvien vairāk balstās uz iespējami plašākas informācijas apkopošanu centralizētā veidā ar mērķi stiprināt katra atsevišķā tehniskā risinājuma sniegtās aizsardzības spējas. Esošajā situācijā IeM resora ietvaros nav nodrošināta tādu tehnisko risinājumu pieejamība, ar kuru palīdzību būtu iespējams veikt liela apjoma dažāda veida auditācijas pierakstu centralizētu apkopošanu to analīzes

veikšanai, ar mērķi apzināt iespējamās aizdomīgās vai netipiskās darbības, kuras potenciāli var liecināt par nevēlamu pasākumu izpildi.

8.1.4 Datu pārraides veikšana nenodrošinot tās šifrēšanu

Atbilstoši problemātikai, kas tika izklāstīta jau 5.3. sadaļā attiecībā uz tīkla resursu pārvaldību, esošajā situācijā nav nodrošināta pilnīga informācijas apmaiņas veikšana aizsargātā (šifrētā) veidā starp IeM resora iestāžu pieslēguma punktiem. Šī problemātika ir īpaši aktuāla datu apmaiņai ar reģioniem. Attiecīgā situācija rada risku, ka biznesam svarīga informācija tās pārraides laikā var kļūt pieejama trešajām personām, kuras veic mērķtiecīgus pasākumus attiecīgās informācijas iegūšanai.

8.1.5 Riski, kuri rodas noteiktu risinājumu izcelsmes dēļ esošās ģeopolitiskās situācijas kontekstā

Pēdējā gada notikumi ģeopolitikā, jo īpaši Ukrainas valsts krīze, ir radījuši jaunus (izaicinājumus ne tikai fiziskās, bet arī elektroniskās vides drošības jomā. Ņemot vērā mūsdienu biznesa darbības atkarību no dažādiem elektroniskajiem risinājumiem un šādā veidā uzglabātās informācijas apjoma, elektroniskā vide kļūst par arvien populārāku uzbrukumu mērķi, jo ieguvumi no sekmīgiem uzbrukumiem nereti pārsniedz tos, ko var gūt no fiziskiem uzbrukumiem. Šajā kontekstā būtiski pieaug riski, kurus var radīt noteiktu tehnisko risinājumu ievainojamības, kuras ir radušās gan neapzinātu darbību rezultātā, t.i., nepilnīga tehniskā risinājuma sagatavošanas procesa rezultātā, gan apzinātu attiecīgo risinājumu ražotāju veikto darbību dēļ, piemēram, risinājumos iestrādājot drošības nepilnību (back-door) risinājumus, kas ļauj veikt nesankcionētas piekļuves attiecīgajiem risinājumiem no to ražotāju puses.

8.1.6 Nepietiekamas elektroniskā formātā uzkrātās valsts noslēpuma informācijas (apmaiņas iespējas

Elektroniskās informācijas izmantošanas izplatība tiešā veidā ietekmē darbu ar valsts noslēpumu saturošiem datiem. Vienlaikus spēkā esošās normatīvo aktu prasības attiecībā uz šāda veidā informācijas aizsardzību rada būtiskus ierobežojumus konkrētas informācijas apstrādes un apmaiņas nodrošināšanai gan IeM resora ietvaros, gan sadarbībā ar citām iestādēm. Šī problēma ļoti spilgti ir izgaismojusies Nacionālā kriminālizlūkošanas modeļa informācijas sistēmas tehnisko prasību sagatavošanas laikā, radot jautājumus par iespējam nodrošināt attiecīgajā sistēmā uzkrātās informācijas apmaiņu.

8.2 Darbības virziena mērķi

Informācijas un informācijas sistēmu drošības pārvaldības attīstības un esošo problēmu un izaicinājumu pārvaldības mērķi ir:

8.2.1 Nodrošināt vienotas un drošas iekšējā tīkla infrastruktūras izveidi, kas ietver:

- Vienotu drošības prasību (standartu) definēšanu un ieviešanu attiecībā uz mobilajām iekārtām, kuras tiek izmantotas IeM. Attiecīgā risinājuma ietvaros ir jāparedz un jāievieš mobilo iekārtu drošības nosacījumi, kuri nav piemēroti zemākā līmenī kā stacionārajiem datoriem, vienlaikus, papildinot tos ar risinājumiem, kuri nodrošina mobilo iekārto aizsardzību pret to specifiskajiem riskiem, piemēram, iekārtu nozaudēšanas gadījumiem.
- Personīgo iekārtu izmantošanas izplatības mazināšanu biznesa informācijas apstrādei, vienlaikus nosakot, ka piekļuve biznesa informācijai ir iespējama tikai gadījumā, ja attiecīgā iekārta tiek pakļauta IeM iekšējā tīkla drošības politikas nosacījumiem.
- Drošas (šifrētas) datu apmaiņas risinājuma nodrošināšanu visa iekšējā tīkla ietvaros, nodrošinot, ka visa datu aprīte tiek veikta aizsargātā veidā.
- Centrālo tehnisko drošības risinājumu attīstības nodrošināšanu, paredzot risinājumu ieviešanu, ar kuru palīdzību ir iespējams veikt centrālu auditācijas pierakstu uzkrāšanu, automatizētu drošības pārbažu veikšanu, kā arī jau izmantoto risinājumu modernizāciju.
- Izvēlēto tehnisko risinājumu izvērtēšanu no drošības viedokļa, atbilstoši to izcelsmes valstij un ar to radītajiem iespējamajiem apdraudējumiem.

8.2.2 Atsevišķa nodalīta tīkla izveides iespēju apzināšana klasificētās informācijas apmaiņai. Attiecīgā risinājuma izveides un ieviešanas iespējas ir skatāmas valstiskā līmenī, sadarbojoties ar citiem resoriem, paredzot, ka attiecīgā tīkla ietvaros elektroniskā veidā var tikt apstrādāta un pārsūtīta valsts noslēpumu saturoša informācija.

8.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Iekšējā tīkla gala iekārtu (starp saslēgumu) skaits, kuras nodrošina datu šifrēšanu	70%	80%	90%	95%	100%
Mobilās iekārtas, kuras ir pakļautas vienotiem drošības nosacījumiem (standartiem)	0%	50%	99%	99%	99%

Vienotu drošības nosacījumu piemērošana attiecībā privātajām iekārtām, uz kurām var tik apstrādāta darbam nepieciešamā informācija.	0%	0%	50%	90%	99%
---	----	----	-----	-----	-----

8.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu ir īstenojami šādi galvenie uzdevumi:

- 8.4.1** Iekšējā tīkla tehnisko iekārtu modernizācija pilnībā šifrētas datu pārraides nodrošināšanai.
- 8.4.2** Mobilo iekārtu pārvaldības drošības prasību definēšana, nosakot uz attiecīgajām iekārtām piemērojamās drošības politikas un to pārvaldības nosacījumus.
- 8.4.3** Politikas definēšana attiecībā uz privāto iekārtu izmantošanas iespējām biznesa informācijas apstrādei, un no tās izrietošo drošības nosacījumu noteikšana.
- 8.4.4** Nepieciešamo tehnisko risinājumu ieviešana mobilo iekārtu (mobile device managemet) un privāto iekārtu drošības pārvaldības nodrošināšanai, atbilstoši definētajai drošības politikai.
- 8.4.5** Centrālo tehnisko risinājumu drošības attīstība, modernizējot jau izmantotos risinājumus, kā arī, papildus ieviešot risinājumus centralizētai auditācijas pierakstu uzkrāšanai un apstrādei, kā arī automatizētai ievainojamību pārbaudei.
- 8.4.6** Izvērtējuma veikšana par iespējām piemērot noteiktas drošības politikas attiecībā uz risinājumiem, kuru izcelsme ir valstis, kuras potenciāli var apdraudēt Latvijas drošību un nepieciešamo lēmumu pieņemšana par attiecīgu politiku ieviešanu.
- 8.4.7** Izvērtējuma veikšana par iespējām, ieguvumiem un izmaksām attiecībā uz IeM resora iekšējā tīkla drošības risinājumu veidošanu, izejot no prasībām, kuras rada informācijas apstrāde līdz līmenim "Dienesta vajadzībām".
- 8.4.8** Iniciatīvas sagatavošana attiecībā uz atsevišķa tīkla risinājuma izveidi valsts noslēpumu saturošas informācijas aprites nodrošināšanai un attiecīgās iniciatīvas iesniegšana valsts līmeņa IKT drošības pārvaldības padomei.

Iestādes Iestāde	Sadarbības veidi							
	Vadība Iestāde	IEM	VRS	VUGD	VSC	NVA	VP	PMLP

9. Darbības virziens – Cilvēkresursu kvalifikācija un mobilitāte

9.1 Esošās situācijas apraksts

Cilvēkresursu kompetence un spējas pildīt sev uzticētos darba pienākumus ir būtisks priekšnosacījums ne tikai IKT pārvaldības nodrošināšanā, bet arī visai biznesa darbības īstenošanai. Cilvēkresursu vadību no IKT perspektīvas esošajā situācijā var iedalīt divās pamata grupās:

1. Biznesa struktūrvienību darbinieki jeb personas, kuras ikdienā izmanto IKT tehniskos risinājumus savu pienākumu veikšanai. Attiecīgajai personu grupai ir jāpieskaita arī personas, kuras iziet apmācību kādā no resora mācību iestādēm, jo šo mācību laikā personām ir nepieciešams iegūt zināšanas par IKT risinājumiem, kuri viņiem būs jāizmanto savā ikdienas darbā.
2. IKT atbalstu nodrošinošie darbinieki jeb personas, kuras ikdienā veic ar IKT pārvaldību saistītus darba pienākumus.

Attiecībā uz biznesa struktūrvienību darbiniekiem, līdztekus jau iepriekš 4. sadaļā aprakstītajiem nosacījumiem par IKT pakalpojumu pārvaldības nodrošināšanu, ir nepieciešams attīstīt to kompetenci attiecībā uz jaunu IKT risinājumu izmantošanas iespējām. Šo darbinieku kvalifikācijas un zināšanu attīstība IKT jautājumos ir būtisks priekšnosacījums attiecīgo personu iespējamās pretestības mazināšanai jaunu risinājumu ieviešanā. Līdzīgs nosacījums ir attiecināms arī uz personām, kuras iziet apmācību IeM resora mācību iestādēs, jo tikai gadījumos, kad šīs personas studiju programmu ietvaros būs ieguvušas nepieciešamās zināšanas darbam ar konkrētā iestādēm izmantotajiem IKT risinājumiem, attiecīgās personas spēš iespējami ātri adoptēties pilnvērtīgam darbam iestādē.

Savukārt IKT atbalstu nodrošināšanā iesaistītu personu kompetence un kvalifikācija ir būtiskākie priekšnosacījumi pilnvērtīgu IKT pakalpojumu sniegšanai.

Attīstoties IKT risinājumu sniegtajām iespējām un to pielietojumam kopējās biznesa darbības nodrošinājumā, ir identificējamās šādas būtiskākās problēmas un izaicinājumi attiecībā uz esošo cilvēkresursu vadību IKT jomā:

9.1.1 Vienotas elektroniskas apmācību vides neesamība resorā ietilpstošajās mācību iestādēs

Atsevišķas mācību iestādes, piemēram, VUGD koledža, savu audzēkņu izglītošanas procesā, jau ir veikušas projektus elektroniskas apmācību vides izveidei. Tā rezultātā uz elektroniskās apmācības platformas Moodle pamata ir nodrošināta noteiktu mācību procesu norises ieviešana, piemēram, pārbaudes darbu kārtošana. Līdzīga iniciatīva par elektroniskas apmācības vides izveidei ir izteikta no VP koledžas puses. Lai arī katrā no resorā ietilpstošajām mācību iestādēm apmācību metodes un programmas ir būtiski atšķirīgas, atsevišķu mācību platformu uzturēšana un attīstība būtu uzskatāma par neefektīvu risinājumu, jo prasītu papildus resursus attiecīgo pasākumu īstenošanai, kā arī neļautu identificēt iespējams kopīgos risinājumus, kas nākotnē varētu sekmēt kopējo mācību programmu attīstību, mācību iestādēm savstarpēji pārņemot labu praksi un noteiktas apmācību metodes.

9.1.2 Biznesa informācijas sistēmu apmācību vižu nepieejamība

Ikdienas darbs jebkurā no resorā ietilpstošajām iestādēm arvien vairāk balstās un (elektroniskas informācijas izmantošanu, tās iegūšanai un apstrādei izmantojot dažādus IS resursus un IKT risinājumus. Līdz ar to, lai nodrošinātu, ka mācību iestādes absolvents, uzsākot darbu, ir spējīgs pilnvērtīgi darboties ar attiecīgajām IS un IKT risinājumiem, ir jānodrošina, ka jau apmācību procesā viņam ir pieejami šie risinājumi. Esošajā situācijā kā būtiska problēma ir identificējams fakts, ka daudzām no IeM resora darbībā izmantotajām pamata informācijas sistēmām, piemēram, IIS, KRASS, nav pieejamas atsevišķi izdalītas apmācību vides, kuru funkcionalitāte būtu atbilstoša reālajam attiecīgās IS lietojumam. Tā rezultātā apmācību procesā apmācāmajiem nav iespējas iegūt pilnvērtīgas zināšanas par konkrētajiem risinājumiem, kas kavē to pilnvērtīgu darba pienākumu izpildes uzsākšanu pēc mācību noslēgšanas.

9.1.3 Resorā jau nodarbināto personu kvalifikācijas paaugstināšanas apmācību vides neesamība

Darbinieku tālākā izglītošana un kvalifikācijas celšana ir neatņemama personāla vadības politikas sastāvdaļa. Tās ietvaros iestāžu darbinieki savas profesionālās kvalifikācijas saglabāšanai un attīstībai regulāri piedalās noteiktās apmācības programmās, kā arī mācībuursos. Personāla politikas nosacījumi paredz arī noteiktu ikgadējo darbinieku instruktāžu nepieciešamību, piemēram, darba drošības jautājumos, informācijas un informācijas sistēmu drošības jautājumos u. tml. Attiecīgo mācību procesu norise bieži vien prasa ievērojamus laika resursus, jo īpaši gadījumos, kad attiecīgo apmācību kursu norise tiek organizēta ģeogrāfiski attālinātā vietā, prasot papildus laika resursus, kas tiek pavadīti ceļā. Tādā veidā tiek tērēts laiks, kuru attiecīgās personas varētu pavadīt savu tiešo darba pienākumu izpildei.

9.1.4 Koplietošanas elektroniskās saziņas nodrošinājuma nepilnvērtīga izmantošana

IeM resora iestāžu darbinieki savu ikdienas darbu veic visā Latvijas teritorijā. Vienlaikus noteiktu jautājumu izskatīšana, lēmumu pieņemšana un citu līdzīga rakstura darbību izpilde rada nepieciešamību savstarpēji sadarboties personām no ģeogrāfiski atstatām vietām. Tā rezultātā nereti personas no dažādiem reģioniem mēro ceļu uz iestādes centrālajiem birojiem, kas prasa ievērojamus laika resursus. Lai arī jau šobrīd pastāv dažādi elektroniskās saziņas risinājumi, piemēram, iekšējais telekomunikāciju tīkls aptuveni ar 8200 abonentiem, kas nodrošina saziņas iespējas, t.sk., konferenču zvanu nodrošinājumu. Vienlaikus attiecīgo risinājumu izmantošana ikdienā netiek plaši praktizēta un tiek aizstāta ar fiziskās klātbūtnes pasākumiem, kuru organizēšana un norise prasa ievērojamus administratīvos resursus.

9.1.5 Būtiskā atkarība no ārējiem pakalpojumu sniedzējiem IS izstrādes un uzturēšanas nodrošināšanā

Vēsturiskā attīstība IeM resora IKT nodrošinājumā ir noteikusi, ka IS uzturēšana un attīstība tiek dalīta starp iekšējiem IeM resora resursiem un ārējo pakalpojumu sniedzējiem. Piemēram, esošajā situācijā IeM IC iekšējā izstrādes nodaļa, kurā darbu veic 12 personas, lielākoties nodrošina noteiktu atbalsta informācijas sistēmu uzturēšanu un attīstību, piemēram, audita vadības sistēmai, kā arī veic noteiktus pasākumus biznesam kritisko informācijas sistēmu attīstībai, piemēram, nodrošina IIIS meklēšanas formu izstrādi. Tai pašā laikā lielākā daļa no biznesam kritisko informācijas sistēmu, piemēram IIIS un KRASS attīstības un uzturēšanas pasākumu izpilde tiek nodota ārējiem pakalpojumu sniedzējiem. Tādā veidā IeM resorā pastāv būtiska atkarība no šiem ārējiem pakalpojumu sniedzējiem, to spējām nodrošināt konkrēta pakalpojuma sniegšanu un to izpildei piemērojamajiem izcenojumiem.

9.1.6 IKT cilvēkresursu specifiskās kvalifikācijas nepieejamība

IKT pārvaldības ietvaros tiek uzturēti dažādi tehniskie risinājumi, kas prasa atšķirīgas tehnikas kompetences un zināšanas par šiem risinājumiem. Jau šobrīd IeM IC kā vadošais IKT resursu pārvaldnieks veic plānveidīgus pasākumus savu darbinieku kompetences paaugstināšanai, nodrošinot iespēju darbiniekiem apmeklēt dažādus apmācību kursus. Tomēr šobrīd valsts pārvaldē īstenotā atalgojuma politika un darba apjoms, nereti noved pie situācijas, kad vadošie eksperti izšķiras par labu pārejai uz labāk atalgotām darbavietām privātajā sektorā. Tā rezultātā rodas būtiski pieejamās kompetences iztrūkumi un pārrāvumi līdz jaunu ekspertu piesaistei. Šāda situācijas savukārt noved pie nepieciešamības tērēt papildus finanšu resursus ārējos

pakalpojumu piesaistei noteiktu tehnisko jautājumu risināšanai, kā arī rada apgrūtinājumus attiecībā uz visa veicamā darba apjoma izpildi.

9.2 Darbības virziena mērķi

Cilvēkresursu pārvaldības mērķi, ar kuriem plānots risināt šobrīd pastāvošās problēmas un izaicinājumus, ir:

9.2.1 Vienotas elektroniskās apmācību vides izveide resora ietvaros esošajās mācību iestādēs, kas ietver :

- nepieciešamās tehniskās platformas ieviešanu;
- apmācību programmu papildināšanu un pilnveidošanu, ņemot vērā elektroniskās vides sniegtās iespējas.

9.2.2 Resora biznesa informācijas sistēmu apmācību vižu izveide un pieejamības nodrošināšana mācību iestādēs, kas paredz nepieciešamo tehnisko risinājumu ieviešanu attiecīgo vižu pieejamības nodrošināšanai.

9.2.3 Resora darbinieku tālākizglītības un sadarbības pasākumu organizēšana, izmantojot IKT risinājumus, kas ietver:

- Iekšējās tālākizglītības un apmācību elektroniskās vides izveidi un ieviešanu;
- Elektroniskās saziņas koplietošanas platformas izveidi un ieviešanu.

9.2.4 IeM IC iekšējās IS izstrādes kapacitātes attīstība kritisko risinājumu uzturēšanas un attīstības nodrošināšanai, kas ietver:

- IeM resora kritisko IS apzināšanu, kuru tālākā uzturēšana un attīstība būtu pārņemama no IeM IC puses;
- IeM IC izstrādes kapacitātes stiprināšanu, attīstot izstrādei pieejamos cilvēkresursus.

9.2.5 Resora IKT cilvēkresursu attīstības un motivācijas vadības plāna izstrāde ilgtermiņa resursu piesaistei un saglabāšanai

9.3 Darbības rezultāti

Rezultāts	Rādītājs konkrēta gada noslēgumā				
	2016	2017	2018	2019	2020
Elektroniskā vidē veikto apmācību procesu apjoms mācību iestādēs	5%	10%	15%	25%	30%

Elektroniskā vidē veidots apmācību procesu apjoms esošajiem resora darbiniekiem	5%	10%	15%	25%	30%
Elektroniskā vidē notikušo iestāžu iekšējo tikšanos skaits	5%	15%	25%	35%	40%
Biznesam kritisko informācijas sistēmu skaits, kurām ir pieejamas pilnvērtīgas apmācību vides.	2	4	6	8	10

9.4 Uzdevumi darbības rezultāta īstenošanai

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, ir īstenojami šādi galvenie uzdevumi:

9.4.1 Vienotas elektroniskās apmācību platformas vīzijas izstrāde resora IeM resora mācību iestādēm, izvērtējot gan jau ieviesto risinājumu tālākās attīstības iespējas, gan jauna risinājuma ieviešanu.

9.4.2 IeM resora mācību iestāžu vienotas elektroniskās apmācību vides platformas izveide un ieviešana darbībā.

9.4.3 Elektroniskā vidē īstenojamo apmācības procesu un pasākumu izveide.

9.4.4 IeM resorā nodarbināto personu elektroniskās apmācības vides koncepcijas izstrāde, nosakot attiecīgās vides darbības principus un nepieciešamos tehniskos risinājumus.

9.4.5 IeM resorā nodarbināto personu elektroniskās apmācības vides ieviešana un tālākās pārvaldības nodrošināšana.

9.4.6 IeM resora mācību iestādēs nepieciešamo biznesa informācijas sistēmu apzināšana, kurām ir nepieciešams nodrošināt apmācību vides pieejamību.

9.4.7 Nepieciešamo biznesa informācijas sistēmu apmācību vižu izveide atbilstoši definētajām prasībām no mācību iestādēm par konkrētu IS nepieciešamību, to ieviešana darbībā un tālākās pārvaldības nodrošināšana.

9.4.8 Koncepcijas izstrāde par IS tālākās attīstības un uzturēšanas jautājumu pārvaldību, apzinot iespējamus risinājumus IeM izstrādes kapacitātes stiprināšanai ar mērķi nodrošināt noteiktu kritisko IS attīstību un uzturēšanu iekšējā līmenī.

9.4.9 IKT cilvēkresursu piesaistes un ilgtermiņa darba attiecību izveides plāna izstrāde.

9.5 Iesaistītās iestādes

	Vadošā iestāde	Sadarbības iestādes						
Iesaistītās iestādes	IeM IC	IEM	VRS	VUGD	VSC	NVA	VP	PMLP

10. Finansējuma piesaistes iespējas attīstības stratēģijas īstenošanai

10.1 IeM resora IKT attīstības stratēģijā noteikto mērķu realizācijas iespējamība ir būtiski atkarīga no pieejamajiem finanšu resursiem, jo īpaši jomās, kas skar tehniskā nodrošinājuma un informācijas sistēmu attīstības pasākumu veikšanu. Vienlaikus iespējamie finansējuma avoti ir būtiski ierobežoti un kā būtiskākie no tiem ir identificējami:

- Valsts budžeta līdzekļu apropriācijas funkciju izpildes nodrošināšanai;
- Eiropas Savienības fondu finansējums, kas tiek administrēts no Latvijas valsts puses;
- Fondu līdzekļi, kas ir pieejai tiešajās Eiropas Savienības vai citu institūciju finansējuma piešķiršanas programmās.

10.1.1 Valsts budžeta līdzekļu apropriācija

Attiecīgo finanšu līdzekļu piešķiršana tiek veikta ikgadējā valsts budžeta ietvaros, nodrošinot nepieciešamo finansējumu konkrētu funkciju izpildei. Iespējas nodrošināt papildus finansējuma piesaisti tiešā veidā no valsts budžeta ir ļoti ierobežotas, ņemot vērā Latvijas normatīvos aktus, kuri nosaka fiskālās disciplīnas nosacījumus, kas savukārt ierobežo iespējamo papildus līdzekļu pieejamību jaunu politikas iniciatīvu īstenošanai.

Tai pašā laikā, vērtējot Latvijas valsts tālākās attīstības prioritātes, t.sk., papildus finansējuma pieejamības nodrošināšanā, kā viena no būtiskākajām ir iezīmēta aizsardzības spēju stiprināšana, kas cita starpā ietver arī elektroniskās jeb kibertelpas aizsardzības stiprināšanai nepieciešamo pasākumu veikšanu. Ņemot vērā IeM resora rīcībā esošās informācijas valstisko nozīmi, attiecīgais uzstādījums var tikt izmantots kā iespēja noteiktu finanšu resursu piesaistes nodrošināšanai IKT drošības pārvaldības projektu realizācijai, stiprinot IeM resora elektroniskā formātā pieejamās informācijas aizsardzību. Attiecīgās iniciatīvas būtu plānojamas sadarbībā ar Latvijas Aizsardzības ministriju, definējot noteiktus prioritāros pasākumus, to īstenošanas iespējas un potenciālos sadarbības mehānismus, piemēram, vienotu drošības risinājumu izmantošana droša tīkla pārraides risinājuma izveidei, t.sk., mobilo telefonu pārvaldības nodrošināšanai u.tml.

10.1.2 Eiropas Savienības fondu finansējuma piesaistes nodrošināšana

Jau šobrīd atbilstoši VARAM sagatavotajam informatīvajam ziņojumam „Par pasākumiem, kurus paredzēts īstenot Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam turpmākās rīcības plānojuma uzdevumu 3.1. "Publiskās pārvaldes IKT centralizētu platformu izveide" un 3.2. "Publiskās pārvaldes pakalpojumu elektronizācija" ietvaros” ir iezīmēti kopējie prioritārie darbības virzieni un projekti, kuri atbalsta šo virzienu īstenošanu. Vienlaikus, ņemot vērā iepriekšējo Eiropas Savienības plānošanas periodu īstenošanas pieredzi, ir identificējams, ka plānošanas perioda norises laikā nereti rodas situācija, ka noteiktu apstākļu rezultātā tiek veikta finanšu resursu pārdale, t.sk., attiecībā uz IKT jomu. Līdz ar to IeM būtu jāveic nepārtraukti pasākumi saziņas uzturēšanai ar VARAM, attiecībā uz iespējamu papildus finansējuma pieejamību vēlākā plānošanas perioda laikā, piedāvājot noteiktus risinājumus papildus projektu realizācijai. Veicot darbu pie attiecīgajiem projektiem, IeM būtu jāņem vērā attīstības nosacījumi, kuri sakrīt ar šajā IKT attīstības stratēģijā izklāstīto, kā arī VARAM izstrādātās publiskās pārvaldes konceptuālās arhitektūras nosacījumiem.

10.1.3 Fondu līdzekļu piesaiste

Līdztekus finanšu līdzekļiem, kuri ir pieejami no Eiropas Savienības fondiem un kuru apsaimniekošana tiek veikta no Latvijas valsts puses, pastāv plašas iespējas papildus finansējuma piesaistei no dažādiem fondiem, kuru apsaimniekošana tiek veikta ES centrālajā līmenī. IeM IC jau ir sekmīga pieredze finansējuma piesaistei no Eiropas Savienības tiešajiem finansējuma avotiem, piemēram, Eiropas Komisijas projekta Nr. HOME/2011/ISEC/AG/PNR/4000002542 realizācija attiecībā uz NKIM un Pasažieru datu reģistra informācijas sistēmām. Šī IeM IC pieredze ir vērtējama kā viena no IeM resora stiprajām pusēm, kuras izmantošana būtu veicināma un stiprināma arī nākotnē.

Attiecīgā pieredze jāskata kontekstā ar kopējām Eiropas Savienības tendencēm IKT risinājumu attīstībā, īpaši IKT drošības jautājumu risināšanai. Līdz ar to kā viena no galvenajām papildus finansējuma piesaistes jomām būtu identificējama tieši IKT drošības jautājumu risināšana. IeM IC kā vadošajam resora IKT resursu pārzinim jāveic pasākumi plānoto Eiropas līmeņa attīstības programmu apzināšanai un iespējamo risinājumu sagatavošanai līdzdalības nodrošināšanai tajās.

Ministrs

R.Kozlovskis

